

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดเชียงราย

วิภารัตน์ หวลคำ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดเชียงราย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2568
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

The operation of internal educational quality assurance of educational institutions
under local government organizations, Chiang Rai Province.

An Independent Study Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

May 2025

Copyright by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดเชียงราย

ของ วิจารณ์ หวลคำ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณตนันท์ เกียรประภากุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชร จตุพร)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณกร พรประเสริฐ)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.รักจิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

ผู้ศึกษาค้นคว้า: วิภารัตน์ หวลคำ

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษระ จตุพร

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 265 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้สำหรับวิจัยเป็นแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, และการทดสอบค่าเอฟเทส เพื่อทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (วันเวย์โนวา) พร้อมทั้งเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาขนาดกลาง ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

Title: The operation of internal educational quality assurance of educational institutions under local government organizations, Chiang Rai Province.

Author: Wiparat Hounkam

Advisor: Assistant Professor Dr. Watchara Jatuporn

Keywords: Internal Quality Assurance, Educational institutions under local administrative organizations

ABSTRACT

The study on the implementation of internal quality assurance in educational institutions under local administrative organizations in Chiang Rai Province aims to examine the internal quality assurance operations of educational institutions and compare the internal quality assurance practices of these institutions classified by the size of the institution. The sample consists of 265 individuals, including school directors and teachers under local administrative organizations in Chiang Rai Province, selected through a random sampling method from the Krejcie and Morgan table and using a multi-stage random sampling technique. The research tool used was a questionnaire, and statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the F-test to assess one-way variance (One-way ANOVA), along with pairwise comparisons using the Scheffé method, with a significance level set at .05.

The research findings indicate that

1. The implementation of internal quality assurance in educational institutions under local government organizations in Chiang Rai Province is overall at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect of preparing self-assessment reports has the highest average, followed by the aspect of operating according to the educational management development plan of the institution. In contrast, the aspect of preparing the educational management development plan aimed at quality according to educational standards has the lowest average.
2. The results of the comparison of educational institutions under local administrative organizations in Chiang Rai Province with different sizes show significant statistical differences at the .05 level in the implementation of internal quality assurance in educational institutions. Small-sized educational institutions have different internal quality assurance practices compared to large-sized and special large-sized educational institutions, while medium-sized educational institutions have different internal quality assurance practices compared to special large-sized educational institutions.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษระ จตุพร อาจารย์ ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลา ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่ดี และแนะนำ แนวทางการศึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาอิสระจนเสร็จสมบูรณ์ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำสำหรับสร้างเครื่องมือสำหรับวิจัย ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัชย์ อุฬารวงศ์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย (ผู้ทรงคุณวุฒิของศูนย์ประสานงาน สมศ.) ดร.กิตติศักดิ์ นิวิรัตน์ อาจารย์ประจำคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และ ดร.กฤษ ไซยดวงจินดา สมาชิกเทศบาลตำบลแม่สาย

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งที่ให้ความ อนุเคราะห์บุคลากรทางการศึกษาในสังกัด สำหรับการเก็บข้อมูลรวมไปถึงอำนวยความสะดวก สำหรับตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

วิภารัตน์ หวลคำ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา.....	23
บทบาทหน้าที่และบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
กรอบแนวคิดสำหรับวิจัย.....	55

สารบัญ

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้สำหรับวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามขนาดของสถานศึกษา.....	62
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย.....	63
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบขนาดของสถานศึกษา.....	71
บทที่ 5 บทสรุป	73
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	84
ประวัติผู้วิจัย.....	96

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร.....	57
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	62
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม.....	63
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	64
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา.....	66
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	67
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา.....	68
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านติดตามผล การดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา.....	69
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเอง.....	70

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 10 การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	71
ตาราง 11 การเปรียบเทียบรายคู่ของความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพ	
การศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	72

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	16
ภาพที่ 2 แสดงวงจรการบริหารงานคุณภาพ.....	19
ภาพที่ 3 แสดงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	25
ภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง.....	27
ภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 - 5 ปี).....	29
ภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี.....	33
ภาพที่ 7 แสดงขั้นตอนการจัดรายงานผลการประเมินตนเอง.....	43
ภาพที่ 8 แสดงกระบวนการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา.....	49
ภาพที่ 9 แสดงกรอบแนวคิดสำหรับวิจัย.....	55

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาตามที่กำหนดความหมายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นพบว่า เป็นขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมเกิดจากการฝึกอบรม การสืบทอดประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้ความหมายการประกันคุณภาพใน ว่า เป็นการประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานภายในของสถานศึกษาจากบุคลากรของสถานศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ให้กำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับหมวด 6 จัดให้ดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยสถานศึกษายึดถือว่าการประกันคุณภาพสถานศึกษาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการบริหารการศึกษาต้องทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปี นำเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดและต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ นอกจากนี้ยังเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องประเมินอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุก ๆ 5 ปี นับจากการประเมินครั้งสุดท้ายพร้อมทั้งนำเสนอผลการประเมินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายเปลี่ยนแปลงการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สามารถออกแบบหรือสร้างสรรค์ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เหมาะสมและเป็นไปได้ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับบริบทของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายนอกนั้นจะเป็นสิ่งที่ยืนยันการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้นต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2563) ทั้งนี้ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน

สถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา เป็นประจำทุกปีนั้นให้เป็นไปตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และในวรรคหนึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ แนะนำสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่สถานศึกษาต้อง ดำเนินการอย่างเป็นระบบและอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีคุณภาพซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบ กลไก ติดตาม และ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งด้านบริหารและจัดการ ด้านจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญและด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) สอดคล้องกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเป้าหมายสำหรับพิจารณาคุณภาพการศึกษาให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาของชาติ สำหรับรองรับระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาใน สังกัดได้จัดการศึกษาต่อไป (ประกาศกระทรวงมหาดไทย, 2557)

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน สถานศึกษาทุกแห่งจะดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ แต่การจัด การศึกษา ยังประสบปัญหาที่เห็นได้ชัดจากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2566 พบว่าโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและ สะท้อนถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีเพียงรายวิชาภาษาไทยเท่านั้นมีคะแนน เฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) และดร.นันทา หงวนดัด ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (ไทยโพสต์, 2566) ได้กล่าวถึงปัญหาการนำผลการประเมินไปปรับใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสาเหตุบางส่วนเกิดจาก ประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง แต่ดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกจาก สมศ. เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับจรัส นองมาก (2545) ได้กล่าวว่าสภาพปัญหาเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษาได้ขยายวงกว้างมากขึ้น สถานศึกษาเห็นความสำคัญและพยายาม ผลักดันให้เกิดการปฏิบัติในเรื่องของการประกันคุณภาพกันอย่างเป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น แต่การ ปฏิบัติมีทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้อง แต่ผู้ปฏิบัติไม่ถูกต้องจะสร้างปัญหาต่อระบบการประกันคุณภาพ

เพราะทำให้คนเห็นแบบอย่างที่ดี ๆ แล้วไปทำตามแบบผิด ๆ โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคิดว่าการประกันคุณภาพไม่มีประโยชน์ จนอาจมีผลกระทบในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงาน เนื่องจากขาดความเข้าใจ เช่น เข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากร ซึ่งภาระงานในความรับผิดชอบมากมายอยู่แล้ว จึงไม่สนับสนุนให้บุคลากรต้องมาทำเรื่องการประกันคุณภาพ ทั้ง ๆ ที่ความจริงการประกันคุณภาพในโรงเรียน คือการประกันคุณภาพของงานที่ทำอยู่ปกติ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติ คือ สถานศึกษาดำเนินการในเรื่องนี้โดยไม่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวส่งผลการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา (โกสินทร์ เชื้อนแก้ว, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น พบว่า ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังดำเนินการไม่ต่อเนื่องแค่ดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายในยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ นอกจากนี้ สถานศึกษาไม่นำผลการประเมินภายนอกไปปรับใช้สำหรับพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากคุณภาพผู้เรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานแต่ละวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 814 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 265 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มากพิเศษ

ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การดำเนินงาน 6 ด้าน ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการทำแผนพัฒนาการศึกษา ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นตามมาตรฐานการศึกษา

นอกจากนี้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการบริหารและการปฏิบัติงานโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัด ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียนว่าได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีทักษะ ความสามารถ รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีหน้าที่กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำรายงานการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอมาตรการสำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน ทั้งนี้ สามารถนำผลการประเมินไปใช้สำหรับวางแผนและพัฒนากิจกรรม/โครงการ ที่สนองตอบต่อสภาพความจริง มีความเป็นไปได้สำหรับยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยการดำเนินงาน 6 ด้าน ดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาได้เตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักสำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและจุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา หรือจุดเน้น บริบท ความต้องการเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับบริบท ความต้องการเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบ เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแผนระยะ 3 – 5 ปี โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับจัด

การศึกษาทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ ครู/ นักเรียน/ ชุมชน/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวบรวมข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านบริหารทั่วไป มาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา โดยสภาพภายในวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์นำมาใช้กำหนดทิศทาง การจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ นอกจากนี้ยังใช้กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เช่น การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ การกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย โครงการและกิจกรรม โดยแผนพัฒนาการศึกษาใช้เป็นกรอบสำหรับจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นแผนที่ทำขึ้นสำหรับใช้สำหรับบริหารหน่วยงานให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย ซึ่งแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติต่อไป

2.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นการนำโครงการ/ กิจกรรม ที่ได้กำหนดไว้ในแผนไปดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบความคืบหน้าของแผนงาน ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ที่มีความชัดเจน ความเป็นปรนัย (objectivity) มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน มีการตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งเลือกใช้วิธีประเมินที่มีประสิทธิภาพ หลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นให้มากที่สุด สำหรับกระบวนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาได้เตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน ซึ่งต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพในประเด็นสำคัญ ๆ แยกตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจน, การดำเนินงานตามแผน (Doing) กำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และให้การนิเทศ, ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Checking) การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ (Action) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเสร็จแล้ว จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

พร้อมสรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด หรือผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบต่อไป

2.5 ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย 3 – 5 คน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้สาธารณชนทราบ นอกจากนี้สถานศึกษาต้องติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบสำหรับติดตาม ตรวจสอบ ดำเนินการติดตามตรวจสอบทั้งในระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาซึ่งจะตรวจสอบคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการการศึกษา ฯลฯ พร้อมทั้งรายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์สำหรับปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report) เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานและการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประกอบด้วย ครู ผู้บริหารคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาและผลดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นจริงและสามารถสะท้อนคุณภาพในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วนชัดเจน พร้อมทั้งเขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เสนอรายงานขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและรับรองผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษาต้องรายงานผลการประเมินตนเองให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดทราบและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบต่อไป

3. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การแบ่งขนาดของสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียน ดังนี้

ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 119 คน

ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 – 719 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน

ขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คน

4. **ผู้อำนวยการสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

5. **ข้าราชการครู** หมายถึง ข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. ข้าราชการครู นำข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ไปใช้สำหรับพัฒนาและปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ไปใช้สำหรับวางแผนส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของคุณภาพการศึกษา
 - 1.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.4 ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.5 ระบบการประกันคุณภาพภายนอก
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
 - 2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 - 2.3 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 - 2.5 ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 - 2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
3. บทบาทหน้าที่และบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดสำหรับวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ดังหัวข้อต่อไปนี้

ความหมายคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษาเกิดจากการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตรงตามความมุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์ (2542, หน้า 8) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการโดยใช้กระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งนครินทร์ ขาวผ่อง (2547, หน้า 16) ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ตัวบ่งชี้คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบริการและวิชาการ โดยผ่านกระบวนการเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิตต่ออย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยคำเหมือน บุญพะมณี (2555, หน้า 22) ได้ให้ความหมายว่าคุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลผลิตหรือการให้บริการที่สนองความต้องการความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้เรียนและตลาดแรงงาน และวีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555, หน้า 74) ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยพิจารณาตัวชี้วัดของผลการปฏิบัติงานว่ามีความสอดคล้องกับที่กำหนดเป็นอย่างดี และต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้บริการ คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองความต้องการของสังคมที่ให้องค์การผู้มีความรู้ความสามารถ นอกจากนัรัตน์ ดวงแก้ว (2556, หน้า 11) ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด ทั้งนี้ คุณภาพของผู้เรียนดังกล่าวเกิดจากความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนที่ต้องเอาใจใส่ ส่วนการจัดการศึกษาระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีระบบการบริหารที่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะระดับปฏิบัติ หมายถึง สถานศึกษามีระบบการเรียนการสอนที่ลงถึงระดับห้องเรียนซึ่งมีผลมาจากการผู้บริหารและครูรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาที่ได้ให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่ตรงตามความ มุ่งหมายและมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดของผลการปฏิบัติงาน มีกระบวนการจัดการศึกษาที่ชัดเจน และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรได้กำหนดไว้

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กล่าวว่า เป็นการประเมินผลและติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ซึ่งต้องมีกลไกเพื่อใช้ควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องจัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาพร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นระบบการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการทางการศึกษาโดยตรง ประกอบด้วย ผู้เรียนและผู้ปกครองส่วนผู้รับบริการทางการศึกษาทางอ้อม ประกอบด้วย สถานประกอบการ ประชาชนและสังคม โดยภาพรวมการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ต้องกำหนดการประกันคุณภาพการศึกษามีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ ซึ่งอุทุมพร จามรمان (2544, หน้า 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการให้หลักฐานและข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียนและสาธารณชน มั่นใจว่านักเรียนจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับจาร์สัน นองมาก (2546, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีความมั่นใจว่าถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้ว การศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริการ และธวัชชัย ศุภดิษฐ์ (2557, หน้า 5) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการจัดกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การควบคุม การตรวจสอบ การประเมิน การรักษาและการพัฒนาคุณภาพของระบบสถาบันหรือหลักสูตรเพื่อให้ผู้รับบริการมีความมั่นใจว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวหรือชุมชนตามความเหมาะสม โดยการประกันคุณภาพการศึกษาต้องบูรณาการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถาบันการศึกษา รวมทั้งวิชาชีพ สกศป (2559, หน้า 57) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ว่าการดำเนินการของสถานศึกษามีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายความว่า สถานศึกษาดำเนินการ ประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและแต่ละ ประเภทการศึกษา โดยมีการบริหารและจัดการ มีกลไกที่ใช้ควบคุม ตรวจสอบ ระบบการบริหาร คุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน ว่าผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตรกำหนดไว้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับนั้น ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพ ภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง มาตรา 48 ระบุไว้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือ ต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องดำเนินการเป็นประจำ อย่างต่อเนื่อง โดยมีกรจัดทำรายงานประจำปีเสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำหรับพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาและการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษา ส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามี แนวคิดเพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, แนว ทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2563) ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษา เข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ รวมทั้งการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งแผนแม่บท ได้แก่ ธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนระยะสั้น ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐาน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนที่ สถานศึกษาวางไว้ ซึ่งต้องกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) คือ กระบวนการหรือปฏิบัติสำหรับดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำรายงานของสถานศึกษาให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดำเนินการนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังต้องหามาตรการสำหรับปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม หรือการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับ ดูแลของเขตพื้นที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ต้องดำเนินการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินจากภายนอก โดยสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. (องค์การมหาชน)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีกระบวนการสำหรับดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ (ทั้งระดับชาติ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือขั้นปฐมวัย ระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นเพิ่มเติมบริบทหรือเอกลักษณ์ของสถานศึกษา หัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนตระหนักถึงความจำเป็นของการทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานอย่างเป็นระบบ และทุกคนต้องถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง จัดทำข้อมูลสารสนเทศในส่วนที่รับผิดชอบ ใช้ข้อมูลสารสนเทศนั้นให้เป็นประโยชน์สำหรับพัฒนางานเป็นประจำ รวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่สารสนเทศอย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานที่กำหนดนั้น ต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) ที่ทุกกิจกรรม/โครงการ/แผนงาน มีเป้าหมายเดียวกันคือการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกด้าน มีการพัฒนาด้านปัจจัยให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรรหาให้เพียงพอ ดูแลรักษาให้ใช้ได้อยู่เสมอและมีความปลอดภัยสำหรับใช้ มีระบบกลไกการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือสนับสนุน กำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าและยืนยันการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย และบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด โดยการติดตามตรวจสอบคุณภาพสามารถดำเนินงานในแต่ละระดับได้ ดังนี้

2.1 ติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาดังคณะทำงานขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การดำเนินงาน/โครงการ ตลอดปีการศึกษา ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพการบริหารและจัดการศึกษา และด้านการพัฒนา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดทำเป็นระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้สำหรับปรับปรุงและพัฒนา ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และเป็นข้อมูลสำหรับประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถ ดำเนินการพัฒนาคุณภาพไปสู่เป้าหมายตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ สถานศึกษาทุกแห่งควรได้รับการ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพจากเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษา อย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปี สำหรับสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบสถานศึกษา ต้องทำรายงานผลการติดตามและตรวจสอบคุณภาพเสนอ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือต้นสังกัดของสถานศึกษา

2.3 การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ระดับประเทศ โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้ สถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กำหนดมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพสถานศึกษาสำหรับให้บริการและจัด การศึกษาได้อย่างเต็มที่

การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดังกล่าวเปรียบได้กับการ บริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA โดยการควบคุม คุณภาพ คือ สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามแผนที่วางไว้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ สถานศึกษาต้องร่วมกัน ตรวจสอบเพื่อพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้ว หน่วยงานเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดต้องเข้ามาช่วย ติดตามพร้อมทั้งประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ความช่วยเหลือสำหรับการพัฒนาปรับปรุง สถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความมุ่งมั่นและเกิดความตื่นตัวสำหรับพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

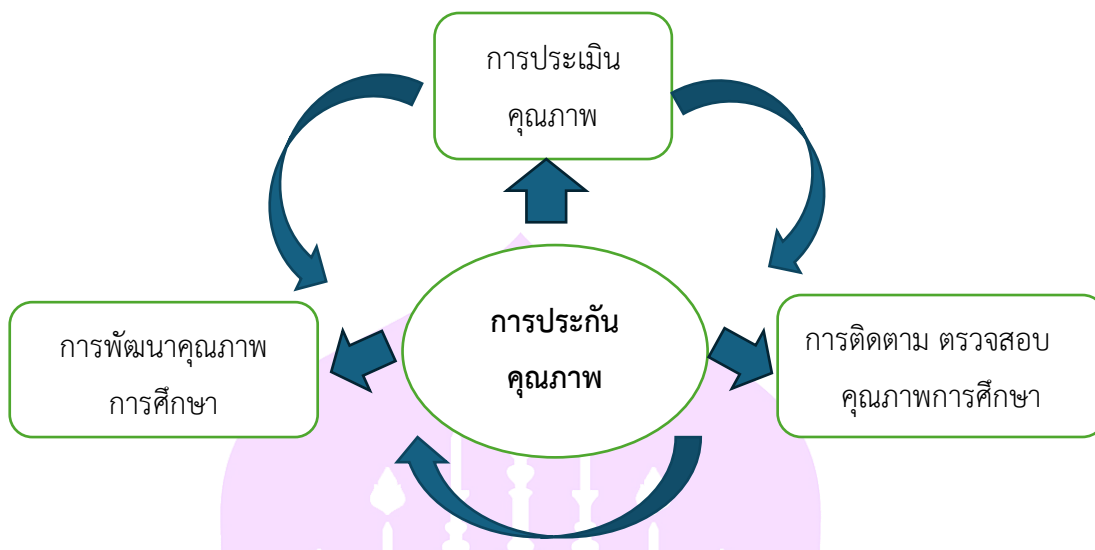
3. การประเมินและการรับรองคุณภาพ เป็นการดำเนินงานเพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาได้นำข้อมูลสารสนเทศมาประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (ตามระดับมาตรฐานการศึกษาที่จัดซึ่งหมายถึง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย) จัดทำเป็นรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา รายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา การประเมินในส่วนนี้เป็นการดำเนินงานโดยองค์กรจากภายนอกของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักรับรองมาตรฐานการศึกษาและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่ประเมินและให้การรับรอง ว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในทุก ๆ 5 ปี ผลจากการประเมินในภาพรวมจะนำเสนอรัฐบาลเพื่อนำไปใช้สำหรับพิจารณาจัดสรรงบประมาณการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ทัดเทียมนานาชาติ

การดำเนินงานทั้ง 3 ประการ เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสามารถดำเนินการได้ทั้งในส่วนการพัฒนาคุณภาพและการประเมินคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา การศึกษาที่ได้กำหนดไว้ว่าจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง ดังภาพที่ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2563)

ภาพที่ 1 แสดงของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากแผนภาพที่ 1 เห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย รวมทั้งมาตรฐานกระบวนการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เชื่อว่า สามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ในระหว่างดำเนินงานจัดการศึกษาสู่เป้าหมาย สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด จำเป็นต้องพัฒนากลไกสำหรับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพผู้เรียนโดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการบริหารและการจัดการและนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการสำหรับดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน คือ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐาน ด้านผลผลิต ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ รวมทั้งการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นกระบวนการหรือปฏิบัติสำหรับดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำ

รายงานของสถานศึกษาให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม อันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. (องค์การมหาชน) โดยระบบการประกันคุณภาพการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดมีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร และการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการดังต่อไปนี้

1. หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี 3 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2543)

1.1 จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุง คุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1.2 การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1.1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจนทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกสำหรับพัฒนาคุณภาพการทำงาน

1.3 การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารครู อาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาโดยสำหรับดำเนินงานต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมสำหรับกำหนด เป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้ สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของ ผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

2. กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพมี 3 ขั้นตอน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2543)

2.1 การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2.3 การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา และหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับกระทรวง

3. กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการ ครอบวงจร (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

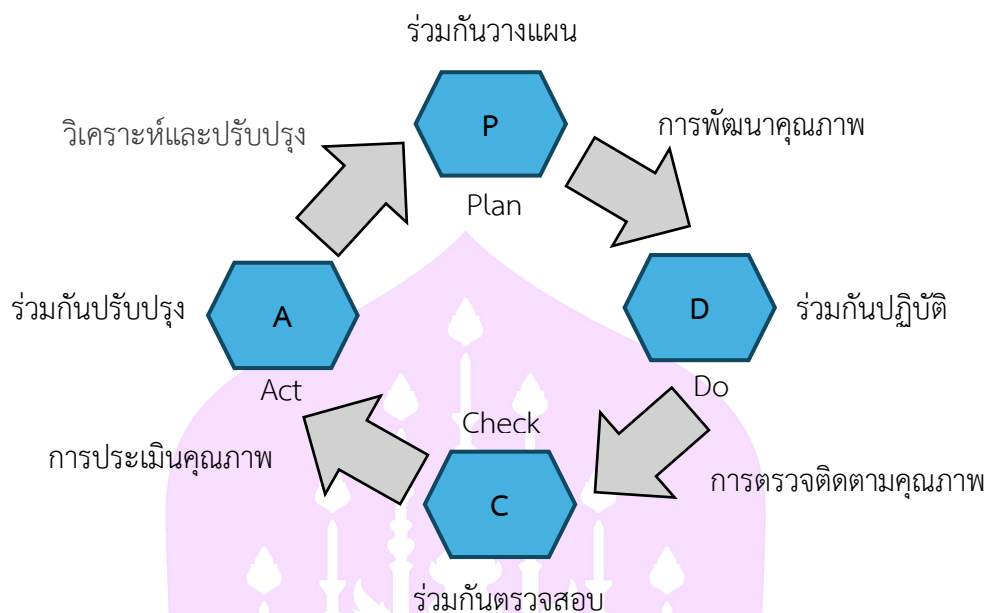
3.1 การร่วมกันวางแผน (Planning)

3.2 การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Doing)

3.3 การร่วมกันตรวจสอบ (Checking)

3.4 การร่วมกันปรับปรุง (Action)

เมื่อพิจารณากระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประเมินคุณภาพ และแนวคิดของการบริหารแบบครบวงจรจะเห็นว่ามีคุณสมบัติคล้องกัน ดังภาพ 2 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2543)

ภาพที่ 2 แสดงวงจรการบริหารงานคุณภาพ

จากภาพ วงจรการบริหารงานคุณภาพ คือกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหาร โดยการควบคุมคุณภาพ คือ สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน และดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาเมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้ว หน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพ เพื่อให้ความช่วยเหลือสำหรับพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งให้สถานศึกษามีความอุ่นใจ และเกิดความตื่นตัวสำหรับพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการ การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับ ดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด โดยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาและ

เป้าหมายความสำเร็จกำหนดขึ้น เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนด เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจ ว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลง ที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา ขั้นพื้นฐาน และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการ ของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาจากติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา

ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ทั้งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ของสถานศึกษา (SAR) เสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด เพื่อเตรียมการรองรับการประเมิน คุณภาพภายนอกต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2563)

จึงสรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาการดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ เป็นตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารและการปฏิบัติงานโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือ ต้นสังกัด มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาต้องสถานศึกษาต้องจัดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนว่าได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

ระบบการประกันคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment : EQA) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ SAR เยี่ยมชมสถานศึกษา (Site Visit) ติดตามและตรวจสอบ เพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ทั้งด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาและ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเชื่อถือได้ และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้มาตรฐานของสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่าง มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

2. รายงานผลการประเมินภายนอก ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสรุปผลการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและจัดทำรายงาน นำส่งผลการประเมินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานได้ติดตามและพัฒนาใน 3 ประเด็น ได้แก่ การแก้ไขประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานของสถานศึกษา (Internal Correction) การปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ ให้ดีขึ้น (Improvement) และการพัฒนานวัตกรรมจากประเด็นต่าง ๆ (Innovation)

การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ คือ ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามบริบทของสถานศึกษา ลดการประเมินที่ยุ่งยากกับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารเพิ่มระบบเทคโนโลยีสำหรับประเมินและพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกเน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่า ดำเนินการเหมาะสมเป็นไปได้/เป็นระบบเชื่อถือได้และเกิดประสิทธิผลต่ออารยระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมาย มีพัฒนาการต่อเนื่องมีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีหรือไม่ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบสำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดหมายของหลักสูตรและมีความพร้อมสำหรับแข่งขันในระดับสากล ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นหรือเป็นต้นแบบสำหรับพัฒนาในระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอก จึงสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

การประเมินแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้วิธีการประเมินโดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidences Based Assessment) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Assessment) โดยไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการประเมินสำหรับประเมินผลงานหรือกระบวนการ แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลงานหรือภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน ตรวจสอบผลการประเมินโดยคณะกรรมการในระดับเดียวกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานโดยการประเมินและตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และระยะที่ 2 เป็นการติดตามเพื่อพัฒนาโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดหรือหน่วยที่กำกับดูแลสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2563)

จึงสรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอก โดยใช้ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานต่าง ๆ สำหรับประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ SAR เยี่ยมชมสถานศึกษา ติดตามและตรวจสอบซึ่งสำหรับประเมินต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปี เตรียมเอกสาร ข้อมูลในด้านต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลตามตัวบ่งชี้ และต้องรายงานการประเมินตนเองอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือ สมศ. ต่อไป

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น ต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วยรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) ประกอบด้วย

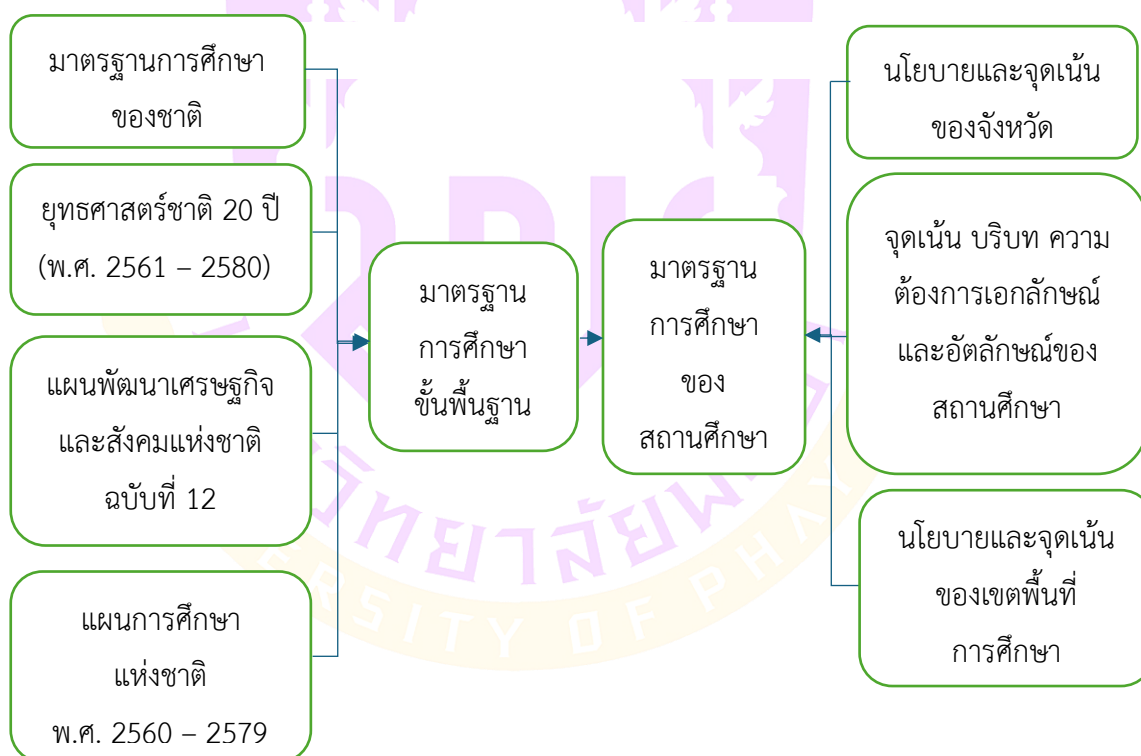
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้นิยามมาตรฐานการศึกษา ว่า เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักสำหรับเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยให้แนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัย กระบวนการและผลผลิตจากการจัดการศึกษาเพื่อการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และประกันคุณภาพ ของสถานศึกษามาตรฐานการศึกษาจึงไม่ได้หมายถึงคุณภาพด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียนรอบด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู และกระบวนการบริหารจัดการศึกษา

กระบวนการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2561 สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศไว้ ซึ่งสถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จตามตามบริบทของสถานศึกษาที่มีความท้าทาย เป็นไปได้ และ เห็นผลสำเร็จเชิง

ประจักษ์ เชื่อมโยงถึงคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาบางแห่งที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์สำหรับผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพเฉพาะทางก็สามารถเพิ่มเติมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้

กรอบมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ไปนั้นได้ผ่านการพิจารณาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติแล้ว อย่างไรก็ตามสำหรับจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรพิจารณาคุณลักษณะผู้เรียนจากผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาในมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อเพิ่มเติมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เด่นชัดและครบถ้วนตามที่ชาติต้องการ เช่น นักเรียนมีทักษะสำหรับเขียนโปรแกรม ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะสำหรับออกแบบ ทักษะการเป็นผู้นำทักษะการบริหารการเงิน เป็นต้น ซึ่งการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ผสมกับการรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมและเป็นอัตลักษณ์ของสถานศึกษา อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศต่อไป ดังภาพ 3 (กระทรวงศึกษาธิการ, การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, 2563)

ภาพที่ 3 แสดงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สถานศึกษาควรดำเนินการที่เน้นการมีส่วนร่วมโดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรที่สนับสนุนสถานศึกษาตามความเหมาะสมร่วมดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
2. สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญสำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษา เห็นความสำคัญและความเชื่อมโยงของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างสังคมไทยให้มีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องมีข้อมูลสารสนเทศ หลายส่วนประกอบการพิจารณา เช่น บริบท ความพร้อมและศักยภาพของสถานศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน นโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด จุดหมายของแผนพัฒนาการศึกษาชาติ เป็นต้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในสาระและประเด็นสำคัญต่าง ๆ เชื่อมโยงไปสู่มาตรฐานการศึกษาระดับต่าง ๆ แล้ว สรุปเป็นเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากภาพเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ 3 ด้าน คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งควรสะท้อนถึง เป้าหมายหรือภาพความสำเร็จที่เด่นชัด เป็นรูปธรรมสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษอาจกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นความโดดเด่นเฉพาะทางได้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมาก และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือความต้องการยกระดับให้สูงขึ้นอีก

ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตรวจสอบ ทบทวนเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และนำสู่การปฏิบัติสามารถบรรลุเป้าหมายได้จริงแล้ว จึงเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ 5 ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

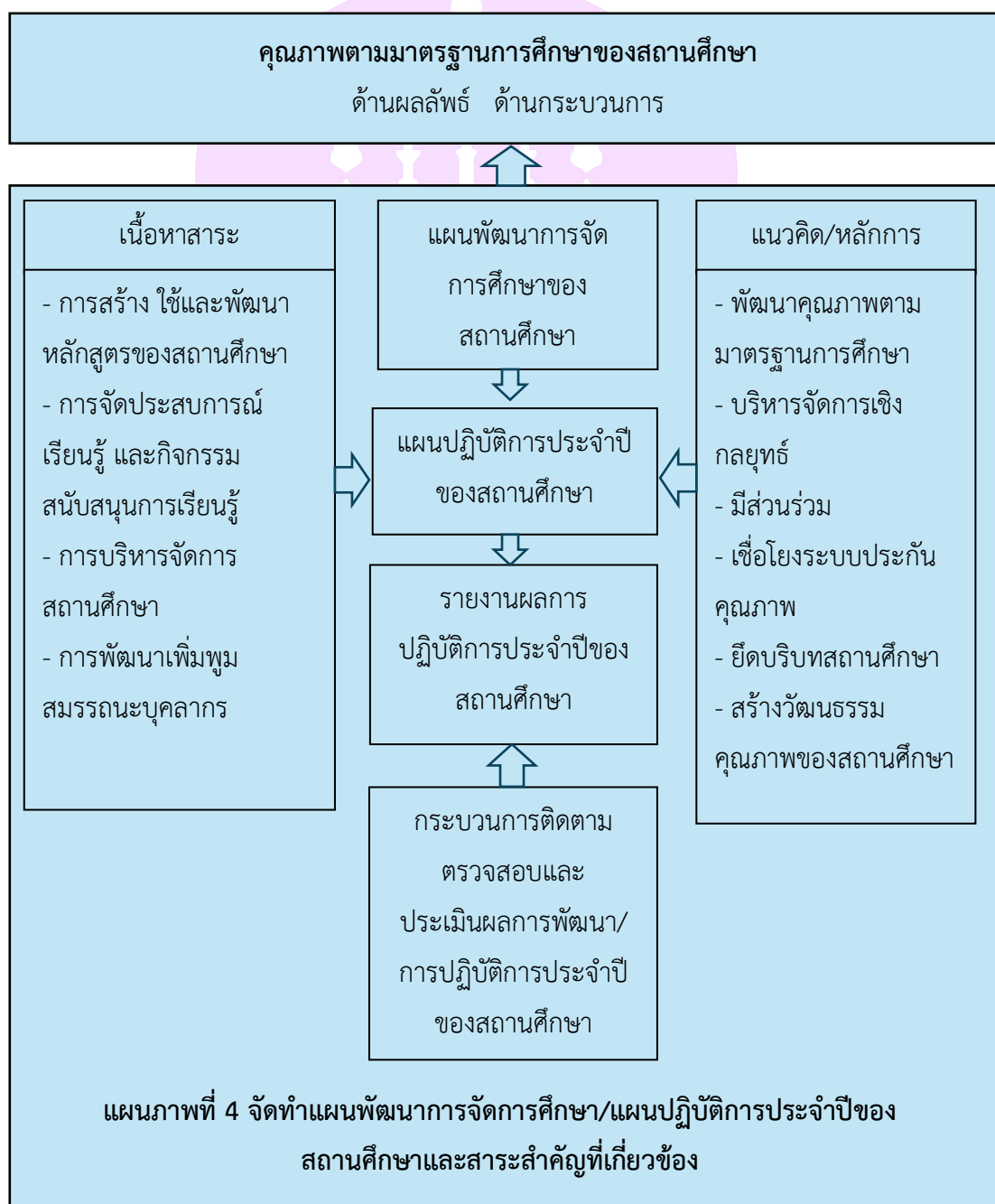
สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว สถานศึกษาควรเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมกัน ขับเคลื่อน และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการการประชาสัมพันธ์ทำได้หลายช่องทาง เช่น แจกใบที่ประชุม แจกใบเว็บไซต์ของโรงเรียน ติดประกาศ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, 2563)

จึงสรุปได้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักสำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งการกำหนดมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและจุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา หรือจุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพสำคัญ คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา นำเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบ เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการซึ่งในข้อ 2 ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่และ

ความรับผิดชอบของสถานศึกษาจึงต้องขับเคลื่อนให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นฐานของแนวคิด หลักการและความสำคัญของการวิเคราะห์ การพัฒนาการวางแผนเชิงกลยุทธ์โดยใช้แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความมีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษาเป็นสำคัญตอบสนองต่อการพัฒนาอย่าง ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามเจตนาของการสร้างระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ ดังแสดงในแผนภาพ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา พ.ศ. 2563)

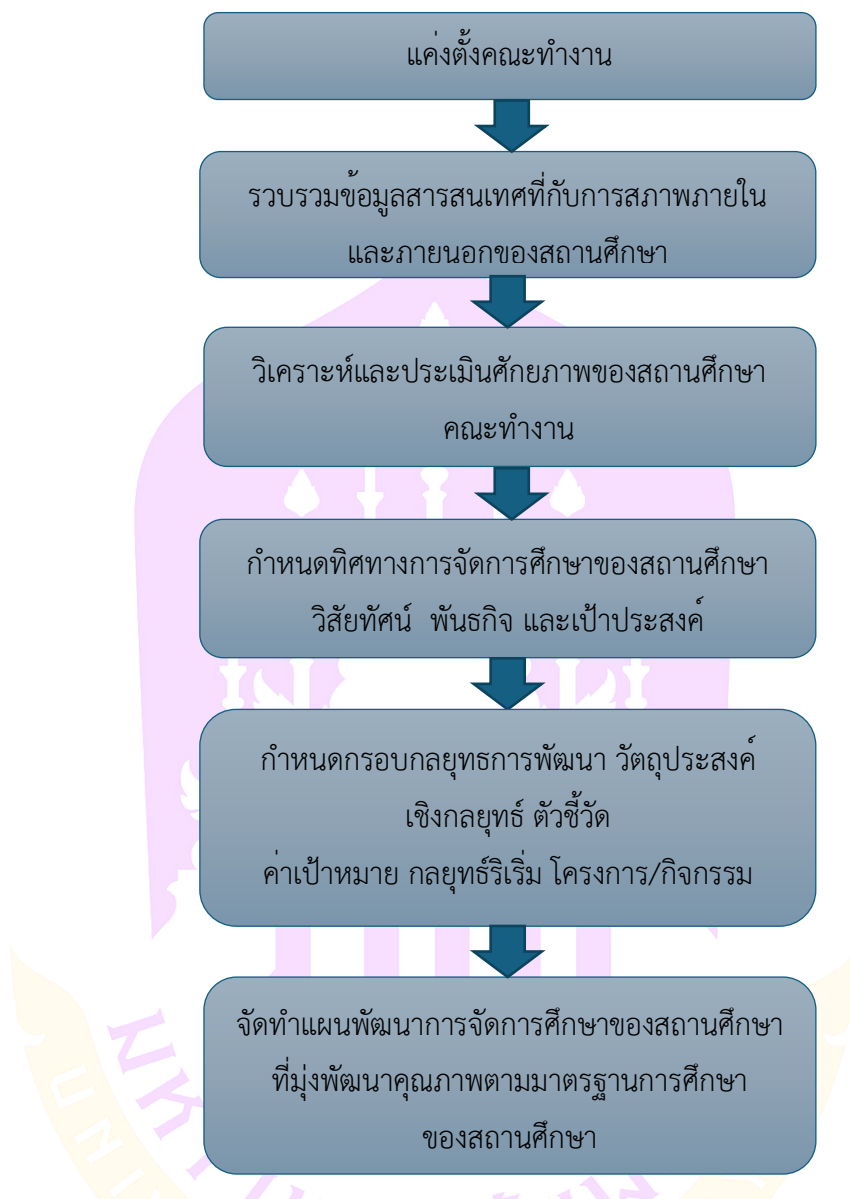

จากแผนภาพ 4 สามารถอธิบายเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นเครื่องมือจำเป็นของสถานศึกษาสำหรับสื่อสารกระบวนการดำเนินการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสะท้อนการขับเคลื่อน กระบวนการดำเนินการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่เป็นฉันทามติของผู้ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้รับโอกาสของการจัดการศึกษาและผู้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อการดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม และวัตถุประสงค์ จนกระทั่งได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับจัดทำรายงาน ผลการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาซึ่งมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบรรลุเป้าหมายคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา บุคลากรผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว จึงจำเป็นที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ กระทั่งได้ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินผลการปฏิบัติประจำปีสำหรับนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่หมุนเวียนใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ โดยสถานศึกษาจัดทำเป็นเอกสารสรุปผลการดำเนินการที่เป็นรายงานผลการปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา และสถานศึกษาได้ประโยชน์จากการใช้เพื่อการจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเอง (SAR: Self - Assessment Report) ได้ต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พ.ศ. 2563)

2.1 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนของการกำหนดเป้าหมายและแนวทางสำหรับพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในช่วงระยะเวลาที่กำหนด (3 - 5 ปี) โดยจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดร่วมกัน โดยอาศัยหลักการและแนวคิดการบริหารจัดการวงจรคุณภาพ

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 - 5 ปี) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพสถานศึกษาทั้งระบบตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 - 5 ปี) สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตามขั้นตอนดังแสดงในแผนภาพที่ 5 (กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พ.ศ. 2563)

แผนภาพที่ 5 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3 - 5 ปี)

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

คณะกรรมการควรประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ ครู/ นักเรียน/ ชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาด้วย คณะกรรมการและคณะกรรมการอาจจำแนกเป็นด้าน ๆ ตามความเหมาะสม เช่น คณะกรรมการ ที่ปรึกษา คณะกรรมการ อำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการแต่ละด้าน เช่น ด้านข้อมูลและสารสนเทศโดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สามารถจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์และมี

ประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจคณะทำงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานและระบบสารสนเทศต้องถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน ครอบคลุมงานทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านบริหารทั่วไป โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยี สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรงจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้วิเคราะห์สารสนเทศ วิเคราะห์ความขาด - เกิน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปด้านปริมาณ ได้แก่ นักเรียนจำแนกตามระดับชั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
2. ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ ประกอบด้วย ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ คุณภาพผู้เรียนจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก สุขภาพผู้เรียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา รวมถึงนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน เป็นต้น
3. ข้อมูลด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ได้แก่ กฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น บันทึกรายงานการประชุมรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน รายงานผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เป็นต้น
4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อาทิ หลักสูตรในแต่ละระดับแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดประสบการณ์ บันทึกหลังสอน แฟ้มสะสมผลงานของครู การบริหารจัดการชั้นเรียน สื่อ สารสนเทศที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น
5. นโยบายที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายใน ด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอก ด้านโอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษานำมาวิเคราะห์หลายแนวทาง เช่น Scenario Planning/ Five Forces Model /BSC / KPI / SWOT Analysis / TOWS Matrix เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการกำหนดเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษา เปรียบเสมือนเป็นผลลัพธ์ระดับสูงที่สถานศึกษาต้องการที่จะบรรลุซึ่งการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษา ร่วมกันตั้งปณิธานความมุ่งหวังตั้งมั่น พรารถนาที่จะพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยร่วมกันระดมพลังปัญญา วิจารณ์ญาณ และแรงบันดาลใจ ตรวจสอบ ทบทวน กลั่นกรอง จัดวางสร้างสรรค์สภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาทิศทางของสถานศึกษาประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มีสาระสำคัญดังนี้

การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการมองไปในอนาคต (Future Perspective) เป็นสิ่งที่บอกถึงสิ่งที่สถานศึกษาอยากเป็นในอนาคต เป็นการบอกถึงทิศทางขององค์กรในอนาคต ขอเสนอแนวทางกำหนดวิสัยทัศน์

การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง พันธกิจจึงเป็นการบ่งบอกหน้าที่ของสถานศึกษาที่กำลังทำหรือจะทำในอนาคตให้แก่ ผู้รับบริการ หรือสังคมได้รับรู้ว่าเรากำลังทำอะไรข้อความที่ปรากฏในพันธกิจมีกระบวนผลผลิตของสถานศึกษา กลุ่มหรือผู้รับบริการหรือวิธีการดำเนินงานและความรับผิดชอบของสถานศึกษา

การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นสิ่งที่คาดหวังในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่องค์กร ต้องการให้เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับกำหนดกลยุทธ์ และประเมินผลความสำเร็จต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกรอบกลยุทธ์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา (Strategic Formulation)

การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) ของสถานศึกษา เป็นการเลือก วิธีการทำงานที่แยกสายสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีทิศทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ตอบสนองวิธีการสู่จุดหมายปลายทางระดับนโยบาย สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จนำไปปฏิบัติได้จริง การกำหนดกลยุทธ์เป็นการนำข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับจากขั้นตอนการกำหนดทิศทางของหน่วยงานและการศึกษาสถานภาพหน่วยงาน (SWOT - Analysis) ด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ของสถานศึกษามาจัดทำเป็นกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

5.1 การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ (กลยุทธ์ระดับสถานศึกษา)

ประเด็นกลยุทธ์ระดับสถานศึกษา Strategic Issues เป็นประเด็นกลยุทธ์หลักที่สถานศึกษากำหนดการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์จากพันธกิจ และเป้าประสงค์ แล้วมากำหนดเป็นประเด็นกลยุทธ์

5.2 การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เป็นผลสำเร็จต่าง ๆ ที่ต้องการบรรลุภายใต้ประเด็นกลยุทธ์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากเป้าประสงค์และมาตรฐานการศึกษาเป็นหลัก

5.3 การกำหนดตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

5.3.1 ตัวชี้วัด (Key Performance Indicators) เป็นตัวชี้วัดของวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดว่าองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ในแต่ละกลยุทธ์หรือไม่

5.3.2 ค่าเป้าหมาย เป็นความสำเร็จที่สถานศึกษาต้องการจะบรรลุในแต่ละตัวชี้วัด

5.4 การกำหนดกลยุทธ์ริเริ่ม (Strategic Initiative)

กลยุทธ์ริเริ่มเป็นวิธีการที่ดีที่สุด โดดเด่น ที่แตกต่างจากเดิมที่สถานศึกษา ต้องทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยนำผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix และนโยบายที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

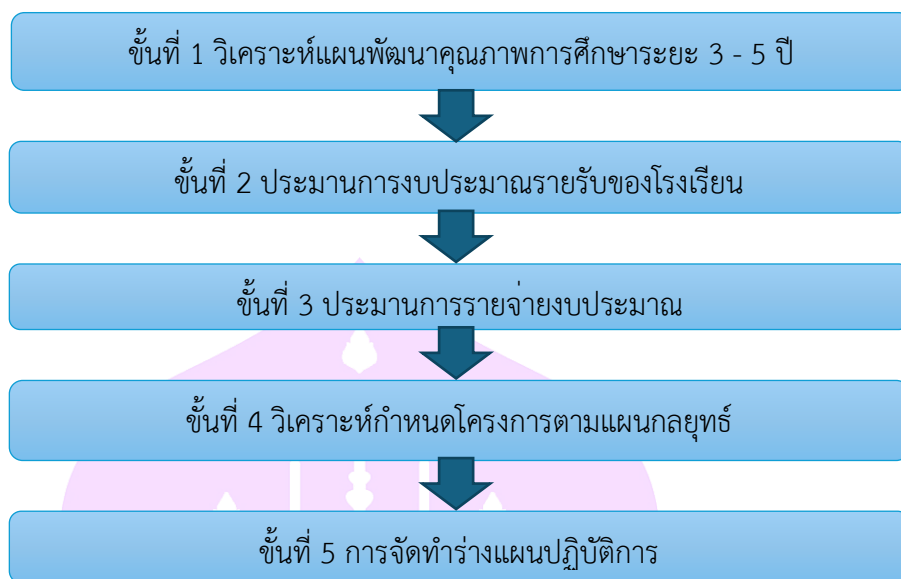
5.5 โครงการและกิจกรรม

การกำหนดโครงการ/กิจกรรมระยะ 3 - 5 ปี เป็นการกำหนดโครงการ/กิจกรรมแต่ละกลยุทธ์ ริเริ่มที่คาดว่าจะดำเนินการในระยะ 3 - 5 ปี เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายของโรงเรียนในระยะ 3 - 5 ปี

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan)

แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนที่ทำขึ้นสำหรับใช้ สำหรับบริหารหน่วยงานให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามที่หน่วยงานกำหนด มีระบบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นขั้นตอน ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบผลการทำงานได้ โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ดังแสดงในแผนภาพ 6

แผนภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 3 – 5 ปี ขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อยืนยันทิศทางการจัดการศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์) วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายระยะ 3 – 5 ปี เพื่อกำหนดทิศทางและกรอบกลยุทธ์การพัฒนาประจำปี

ขั้นที่ 2 ประเมินการงบประมาณรายรับของโรงเรียน ซึ่งการประมาณการรายรับเป็นการดำเนินการเพื่อทราบวงเงินที่คาดว่าจะได้รับและเพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับกำหนดวงเงินรายจ่ายที่จะเกิดขึ้น ในปีงบประมาณนั้น ๆ ให้ใกล้เคียงกับวงเงินที่ประมาณการไว้ หรือไม่เกินที่คาดไว้มากเกินไป

ขั้นที่ 3 ประเมินการรายจ่ายงบประมาณ เป็นการวิเคราะห์รายจ่ายที่เกิดขึ้นสำหรับพัฒนาโรงเรียนซึ่งรายจ่ายของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ งานประจำตามโครงสร้าง โครงการตามกลยุทธ์และงบกลางสำรองจ่าย

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์กำหนดโครงการตามแผนกลยุทธ์ในขั้นตอนการวิเคราะห์โครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นการคัดเลือกโครงการเพื่อบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี มีกระบวนการ สำหรับคัดเลือกโครงการ ดังนี้

1. วิเคราะห์คัดเลือกโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษา ระยะ 3 – 5 ปี
2. จัดทำรายละเอียดโครงการตามรูปแบบฟอร์มโครงการ
3. ประเมินความสมบูรณ์โครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี

ขั้นที่ 5 การจัดทำวางแผนปฏิบัติการ เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 1 - 4 มาสังเคราะห์ลงในเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

จึงสรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแผนระยะ 3 – 5 ปี โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับจัดการศึกษาทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ ครู/ นักเรียน/ ชุมชน/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวบรวมข้อมูลสภาพภายในและภายนอกของสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านบริหารทั่วไปมาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา โดยสภาพภายในวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา สภาพภายนอกวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์นำมาใช้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ นอกจากนี้ยังใช้กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา เช่น การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ การกำหนดตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย โครงการและกิจกรรม โดยแผนพัฒนาการศึกษาใช้เป็นกรอบสำหรับจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นแผนที่ทำขึ้นสำหรับใช้สำหรับบริหารหน่วยงานให้เกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย ซึ่งแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติต่อไป

3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด สถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาไม่เป็นการกีดกันหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎี หรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้าง และพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครู และบุคลากรระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศระบบ การนิเทศภายใน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญ สำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

จึงสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นการนำโครงการ/กิจกรรม ที่ได้กำหนดไว้ในแผนไปดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบความคืบหน้าของแผนงาน ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบต่อไป

4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา ตามประกาศในกฎกระทรวง ได้กล่าวว่า การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ซึ่งต้องมีกลไกสำหรับการควบคุม การตรวจสอบ ระบบการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาที่สถานศึกษานั้นได้จัดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งสาธารณชนว่าสถานศึกษาดังกล่าวสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาซึ่งต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกประกาศ รวมทั้งการทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งต้องประเมิน ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและติดตามผลการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาและคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษาต้องจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง เสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี (สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา. ขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ, 2561)

การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment) เป็นระบบและกลไกสำหรับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของการบริหารการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการประเมินคุณภาพกระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลการปรับปรุง

พัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (self-evaluation) โดยประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและพร้อมที่จะได้รับการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกอีกด้วย (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, เอกสารความรู้การประกันคุณภาพ, 2563)

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา (Internal Quality Assessment) เป็นขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายในในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเนื่องจากเป็นระบบ และกลไกสำหรับควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัด โดยผลการประเมินสามารถทำให้สถานศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัด/ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนรับทราบว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย หรือมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษา แต่ละแห่งกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถใช้ข้อมูลผลการประเมินเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องสำหรับดำเนินงาน ได้ทันกับความต้องการ และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้ง รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษายังเป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับสนับสนุนการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยสามารถกำหนดระยะเวลาสำหรับประเมินได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องสอดคล้องกับสภาพและบริบทของการดำเนินงานของสถานศึกษาของตน เพื่อความสะดวกสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลโดยการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมสำหรับวางแผน กำหนดเป้าหมายติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสังคมและประเทศชาติ

การประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องมีความชัดเจน ความเป็นปรนัย (objectivity) มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน ดังนั้น การเลือกใช้วิธีประเมินต้องเลือกวิธีการที่มีประสิทธิภาพ หลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นให้มากที่สุด มีการตรวจสอบความถูกต้องการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนการประเมินคุณภาพการศึกษา

1. ขั้นการเตรียมการ

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาในหัวข้อที่จำเป็น เช่น การประเมินคุณภาพมีความสำคัญอย่างไร ขั้นตอนหรือกระบวนการประเมินคุณภาพเป็นอย่างไร ขอความร่วมมือกับบุคลากรสำหรับการตอบคำถามหรือการสัมภาษณ์ต้องยึดหลักการคือตอบตามสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติและปรากฏผลจริง ย้ำเตือนบุคลากรทุกคนให้ตระหนักว่าการประเมินคุณภาพ คือ ภารกิจประจำของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการทำงานเป็นร่วมกันเป็นทีม และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบมาตรฐานการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินตามมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รับผิดชอบสำหรับการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันเป็นทีม

2. ขั้นการดำเนินงาน

ขั้นการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่งซึ่งวงจรเดมมิ่งประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงาน (Planning) ต้องกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจน โดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมไปถึงการวางแผน ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้สำหรับการจัดทำแผนของสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนงบประมาณ แผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น กำหนดวิธีการประเมินความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เตรียมเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมิน วางแผนเก็บข้อมูล วางแผนการวิเคราะห์/สรุปผล และรายงานผลการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Doing) ศึกษามาตรฐานการศึกษา ประเด็นการพิจารณา ผู้บริหารควรพิจารณาส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้สำหรับทำงาน พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรสำหรับกำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้และให้การนิเทศ นอกจากนี้เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Checking) โดยวางกรอบการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินตามมาตรฐานการศึกษา กำหนด เกณฑ์สำหรับประเมิน และประเด็นการพิจารณาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ตรวจสอบผลการดำเนินงานและสรุปผลการตรวจสอบ พร้อมทั้งนำผลการประเมินคุณภาพมาปรับปรุง (Action) สถานศึกษาวิเคราะห์ผลการ

ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา วางแผนการแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่ต้องพัฒนาตามแนวทางที่สถานศึกษาเลือกใช้แล้วดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุหรือไม่ ซึ่งเป็นการย้อนกลับไปดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 ใหม่เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานในระยะต่อไป สำหรับงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเสร็จแล้ว ต้องจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาพร้อมสรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ

การประเมินคุณภาพภายในให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยสถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดำเนินการประเมินตามมาตรฐานเกณฑ์ประเด็นพิจารณาที่กำหนดไว้ซึ่งมีสัดส่วนคณะกรรมการในรูปแบบไตรภาคี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธานกรรมการ, ผู้แทนสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา (ศึกษานิเทศก์, นักบริหารการศึกษา, หรือผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 – 3 คน), ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (จำนวน 1 – 2 คน), ครูในสถานศึกษา, รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ซึ่งการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้วิธีและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม โดยมีหน้าที่ คือ 1) กำหนดแผนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) จัดทำและบริหารการใช้คู่มือและแบบประเมินให้เพียงพอต่อคณะกรรมการ 3) ดำเนินการประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจในความจำเป็นและแนวทางสำหรับการประเมิน 4) ดำเนินการประเมินตามแผน 5) ประมวลสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อรายงานต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเพื่อเสนอสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือสมศ.ต่อไป และ 7) ดำเนินการกรอกผลการประเมินลงในระบบสารสนเทศที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น, ม.ป.ป.)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ที่มีความชัดเจน มีความเป็นปรนัย (objectivity) มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน มีการตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งเลือกใช้วิธีประเมินที่มีประสิทธิภาพ หลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นให้มากที่สุด สำหรับกระบวนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาได้เตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน ซึ่งต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพในประเด็นสำคัญ ๆ

แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจน, การดำเนินงานตามแผน (Doing) กำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และให้การนิเทศ, ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Checking) การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ (Action) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเสร็จแล้ว จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมสรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด/ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบต่อไป

5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มุ่งเน้นผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำผลจากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลประจักษ์ไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การพัฒนาและส่งเสริมบุคลากร ฯลฯ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมทั้งจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สาธารณชนต่อไป

การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและประเมินผลคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันผลที่ได้จากการติดตาม และตรวจสอบคุณภาพสามารถสะท้อนถึงความสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554, หน้า 1)

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งดำเนินงาน 2 ลักษณะ คือ 1) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ดำเนินการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ต้องดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รวมทั้งต้องแจ้งให้สถานศึกษาทราบ พร้อมเปิดเผยผลการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้สาธารณชนทราบ สำหรับดำเนินการดังกล่าว หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย 3 – 5 คน

โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาสามารถตรวจสอบคุณภาพได้ตามบริบทของสถานศึกษา สำหรับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามกระทรวงฯ เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาประจำปีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ เพราะเหตุพร้อมทั้งให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการต่อไป (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา 2554จ, หน้า 10 – 12)

การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากสถานศึกษา ประกอบด้วย กำหนดผู้รับผิดชอบสำหรับติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ในส่วนบุคคลและส่วนสถานศึกษารายงานและนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาพร้อมทั้งเตรียมความพร้อมและให้ความร่วมมือสำหรับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา 2554จ, หน้า 4)

การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ประกอบด้วย การกำหนดระยะเวลาที่ใช้สำหรับติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แต่งตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบสำหรับการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดำเนินการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อสะท้อนให้สถานศึกษาใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่รวมทั้งการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดผู้รับผิดชอบสำหรับติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ทั้งระบบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รายงานและนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์สำหรับปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาต่อไป (คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาประถมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2562)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาติดตามและตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย การติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย 3 – 5 คน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ให้สาธารณชนทราบ นอกจากนี้สถานศึกษาต้องติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบสำหรับติดตาม ตรวจสอบ ดำเนินการติดตามตรวจสอบทั้งในระดับบุคคล และระดับสถานศึกษา ซึ่งจะตรวจสอบคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษา ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการการศึกษา ฯลฯ พร้อมทั้งรายงานและนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์สำหรับปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นภารกิจตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการหลังจากจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปีการศึกษา เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา โดยสารสนเทศในรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษานั้นเป็นผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ครูและบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมประเมินและให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ผลการดำเนินงานของตนเองซึ่งต้องประเมินเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ และใช้ผลการประเมินระหว่างปีปรับปรุงการทำงานตลอดเวลา สำหรับการประเมินผลการดำเนินงานแต่ละระยะให้บันทึกข้อมูลพร้อมจัดทำและเก็บรวบรวมสารสนเทศ และเอกสารร่องรอยหลักฐานอย่างเป็นระบบไว้ เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานผล การประเมินตนเองของสถานศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกปีการศึกษา เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครองและสาธารณชนรับทราบว่าสถานศึกษาได้บริหารจัดการสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาได้วางไว้ และเป็นไปตามที่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สถานศึกษากำหนดมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งเป็นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาในจุดที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อใช้กำหนดทิศทางการทำงานของตนเองในอนาคต อีกทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด สามารถใช้ผลการประเมินจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สำหรับตัดสินใจกำหนดนโยบายต่าง ๆ สำหรับส่งเสริมคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัด

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา (Internal Quality Assessment) เป็นขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวง ได้กำหนดการให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เนื่องจากเป็นระบบและกลไกการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยผลการประเมิน

สามารถทำให้สถานศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนรับทราบ ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษา กำหนด นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลหรือผลการประเมินไปแก้ไขข้อบกพร่องสำหรับการ ดำเนินงานได้ตามความต้องการ รวมทั้งปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษายังเป็น สารสนเทศสำคัญสำหรับใช้สนับสนุนการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ควรดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยสามารถกำหนดระยะเวลาสำหรับประเมินได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องสอดคล้องกับสภาพและ บริบทการดำเนินงานของสถานศึกษาของตนโดยการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ ของบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มี ส่วนร่วมสำหรับการกำหนดเป้าหมาย วางแผนสำหรับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมี คุณภาพตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนสังคมและประเทศชาติ

หลักการและขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report) เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานและการพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งต้องครอบคลุมตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่แต่ละสถานศึกษาได้กำหนดไว้ เพื่อรายงาน และเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชนทราบ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาถือว่าเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับวางแผน พัฒนาคุณภาพเพื่อใช้ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาต่อไป

การจัดทำรายผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญและต้องทำงาน เป็นระบบสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานผ่านรายงานที่ถูกต้อง ชัดเจน และสมบูรณ์ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, การจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองของสถานศึกษา, 2563)

ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

1	● แต่งตั้งคณะทำงาน
2	● แต่งตั้งคณะทำงาน
3	● เขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา
4	● เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ
5	● รายงานและเปิดเผยต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 7 แสดงขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

1. แต่งตั้งคณะทำงาน

สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานสำหรับจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และอาจกำหนดและบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และอาจกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบหลักสำหรับการทำรายงานการประเมินตนเองย่อมสามารถทำได้

2. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ

สถานศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนคุณภาพของสถานศึกษาและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลสารสนเทศ นั้น ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความสมบูรณ์ของรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ดังนั้น ข้อมูลที่เก็บรวบรวม จึงต้องเป็นข้อมูลที่ประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาและผลดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นจริงและสามารถสะท้อนคุณภาพ ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วนชัดเจน ข้อมูลสารสนเทศที่ใช้สำหรับเขียนรายงาน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณ ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม และ 2) ข้อมูลที่เป็นผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ผลการประเมินคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผลการทดสอบระดับชาติของผู้เรียนหรือผลการประเมินผู้เรียนอื่น ๆ ผลการประเมินจากแผนปฏิบัติงาน โครงการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ดำเนินการภายในและภายนอกของสถานศึกษา ผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกของสถานศึกษา ผลการพัฒนา

บุคลากรทางการศึกษา ผลการจัดกิจกรรมที่พัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม สรุปผลการประเมินจากหน่วยงานภายนอกและข้อเสนอแนะ

3. เขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ได้ตามความเหมาะสม สามารถนำเสนอได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพการนำเสนออาจเป็นความเรียง ตารางประกอบ ความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพ หรือกราฟ ฯลฯ โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน สาระสำคัญแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ข้อมูลการประเมินตนเอง ซึ่งในส่วนที่ 2 จะนำเสนอข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและตอบคำถาม 3 ข้อ คือ ข้อ 1 มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีระดับคุณภาพใด ข้อ 2 ข้อมูล หลักฐาน และเอกสารเชิงประจักษ์สนับสนุนมีอะไรบ้าง และข้อ 3 แผนงาน แนวทางพัฒนาคุณภาพ ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

4. นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ

สถานศึกษาต้องนำเสนอรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณา ให้ความเห็นชอบ และรับรองผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังจากเขียนรายงานประเมินตนเองเสร็จสมบูรณ์แล้ว

5. รายงานและเปิดเผยแก่ผู้เกี่ยวข้อง

เมื่อรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว สถานศึกษาต้องรายงานและเผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการเผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาได้หลากหลาย วิธีตามความเหมาะสม เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา จุลสาร วารสาร แผ่นพับ เสียงตามสาย และการชี้แจงสำหรับประชุม เป็นต้น

โครงสร้างรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีดังนี้

ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ซึ่งแสดงรายละเอียดการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองและนำเสนอข้อมูล โดยสังเขป ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และผลการประเมินตนเองที่มีความกระชับ ชัดเจน ตรงตามประเด็นสำคัญ ๆ และมีที่มาของหลักฐานชัดเจนในเชิงประเมินสื่อให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลกระทบจากการดำเนินงานของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพในด้านต่าง ๆ ตามกรอบการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานของสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 รายละเอียดผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ซึ่งแสดงรายละเอียดผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และภาคผนวก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาที่สำคัญให้เหมาะสม และเป็นไปตามสภาพจริง สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยนำเสนอเป็นความเรียง ตาราง แผนภูมิหรือกราฟ ตามความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาอาจประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ชื่อ รหัสสถานศึกษา ที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร E-mail เว็บไซต์ ระดับชั้นที่เปิดสอน 2) การบริหารจัดการแนวทางการจัดการศึกษา เช่น ปรัชญาการศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3) ข้อมูลบุคลากร เช่น จำนวนผู้บริหาร จำนวนครูจำแนกตามสาขาวิชา จำนวนนักเรียน จำแนกตามระดับชั้น คุณลักษณะ เช่น ผู้เรียนที่มีความพิการ ผู้เรียนที่มีความด้อยโอกาส ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ 4) ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) หรือผลการทดสอบความสามารถ พื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) 5) ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวมแหล่งเรียนรู้ภายใน/ภายนอกสถานศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นการนำเสนอผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การสรุปผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในภาพรวม เป็นการนำเสนอระดับคุณภาพในภาพรวมของสถานศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สนับสนุนผลการประเมินตามระดับคุณภาพที่สถานศึกษาได้รับ โดยนำผลการดำเนินงานทั้ง 3 มาตรฐาน และนำเสนอผลงานที่แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาได้รับผลการประเมินในระดับดังกล่าว เพราะเหตุใด โดยอาจนำเสนอ เป็นความเรียง ตาราง แผนภูมิ หรือกราฟ ฯลฯ ตามความเหมาะสมของข้อมูล โดยคณะกรรมการประเมินคุณภาพร่วมให้ระดับคุณภาพของสถานศึกษาในภาพรวมซึ่งในบางครั้งพบว่า ผลการประเมินมีความแตกต่างกัน จึงอาจต้องใช้วิธีทางด้านคณิตศาสตร์และทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อหาฉันทามติของผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในภาพรวม 2) การนำเสนอผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นรายมาตรฐาน เป็นการนำเสนอผลการประเมินคุณภาพภายใน เป็นรายมาตรฐานโดยอาจเขียนเป็นรายข้อหรือความเรียงให้ครอบคลุมทุกประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐาน ซึ่งมีรายละเอียดการนำเสนอใน 3 ประเด็น ได้แก่ 2.1) ระดับคุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด เป็นการตัดสินระดับคุณภาพตามมาตรฐาน โดยพิจารณาผลการดำเนินงานจากความสำเร็จ ตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานแบบองค์รวม (Holistic) ทั้งนี้ผล การประเมินระดับคุณภาพต้องสอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ 5 ระดับ คือ กำลังพัฒนา ปานกลาง ดี ดีเลิศ และ ยอดเยี่ยม 2.2) มีหลักฐานสำหรับอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร โดยให้นำเสนอ

กระบวนการพัฒนา วิธีการดำเนินงานของสถานศึกษาในแต่ละมาตรฐานให้ชัดเจนครอบคลุมตามประเด็นพิจารณาเพื่อสนับสนุนผลการตัดสินคุณภาพของมาตรฐาน โดยนำเสนอในเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะข้อมูลสำหรับประเมิน 2.3) สถานศึกษาแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา หรือมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด หรือโครงการ/กิจกรรมที่คาดว่าหากดำเนินงานแล้ว จะส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละมาตรฐาน มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นสามารถดำรงรักษา หรือยกระดับคุณภาพได้

2.3 ภาคผนวก นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญ หรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ โดยสังเขป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง สถานศึกษาได้ดำเนินการการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report) เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานและการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประกอบด้วย ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษาและผลดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาที่เกิดขึ้นจริงที่สามารถสะท้อนคุณภาพในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วนชัดเจน พร้อมทั้งเขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เสนอรายงานขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและรับรองผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษาต้องรายงานผลการประเมินตนเองให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดทราบและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบต่อไป

บทบาทหน้าที่และบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดีของสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเน้นให้นักเรียนได้แสดงและพัฒนาศักยภาพในตนเองได้อย่างเต็มที่ เช่น คิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้จากตนเอง รู้จักใช้เทคโนโลยีสำหรับสื่อสารสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว มีความรู้คุณธรรม สามารถพึ่งพาตนเองและใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีความสำคัญสำหรับจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามเป้าหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดว่า ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สำหรับบริหารการศึกษาของสถานศึกษานั้นมีบุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากมายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารคณะครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้ควรเข้ามามีบทบาท ร่วมกันสำหรับพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีใช้เป็นเรื่องของบุคลากรในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว

การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดที่มีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในความรับผิดชอบดำเนินการ (ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น ม.ป.ป., หน้า 15-16) ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมที่เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิค วิธีการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามหลักข้อกำหนด เกณฑ์และวิธีการปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาการจัดทำรายงานประจำปี เป็นต้น
3. กำกับและดูคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับหรือรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษา
4. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และแจ้งผลการติดตามตรวจสอบให้สถานศึกษาทราบ โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบสำหรับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

4.1 คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

4.1.1 คณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย นายก/รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ปลัด/รองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา

4.1.2 คณะกรรมการดำเนินการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วน/ฝ่ายการศึกษา เป็นประธานกรรมการ, รองผู้อำนวยการสำนัก/หัวหน้าฝ่ายการศึกษา เป็นกรรมการ, ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการ และศึกษานิเทศก์/นักวิชาการศึกษา เป็นกรรมการ/เลขานุการ ซึ่งหน้าที่กำหนดแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดำเนินการประเมินตามแผนประมวลผล วิเคราะห์และสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเสนอผู้เกี่ยวข้องต่อไป

ระยะเวลาสำหรับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ระยะเวลาสำหรับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคมของปีการศึกษา ได้ดำเนินการ 1) นำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพไปวางแผนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) เผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดระดับเหนือขึ้นไปและสาธารณชน 3) เชื่อมโยงผลการประเมินคุณภาพภายนอกกับผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) สร้างเครือข่ายคุณภาพเพื่อร่วมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และ 5) ประกาศ เผยแพร่ผลการปฏิบัติดีของสถานศึกษาในสังกัดให้สาธารณชนทราบ

การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมุ่งเน้นการตรวจสอบความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ผลที่ได้สามารถสะท้อนผลสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานของสถานศึกษาได้ และนำข้อมูลไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ความสัมพันธ์ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากับหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด แสดงให้เห็นว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด มีบทบาทการส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในซึ่งดำเนินงานทั้งในระดับสถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดตามรายละเอียด ดังนี้

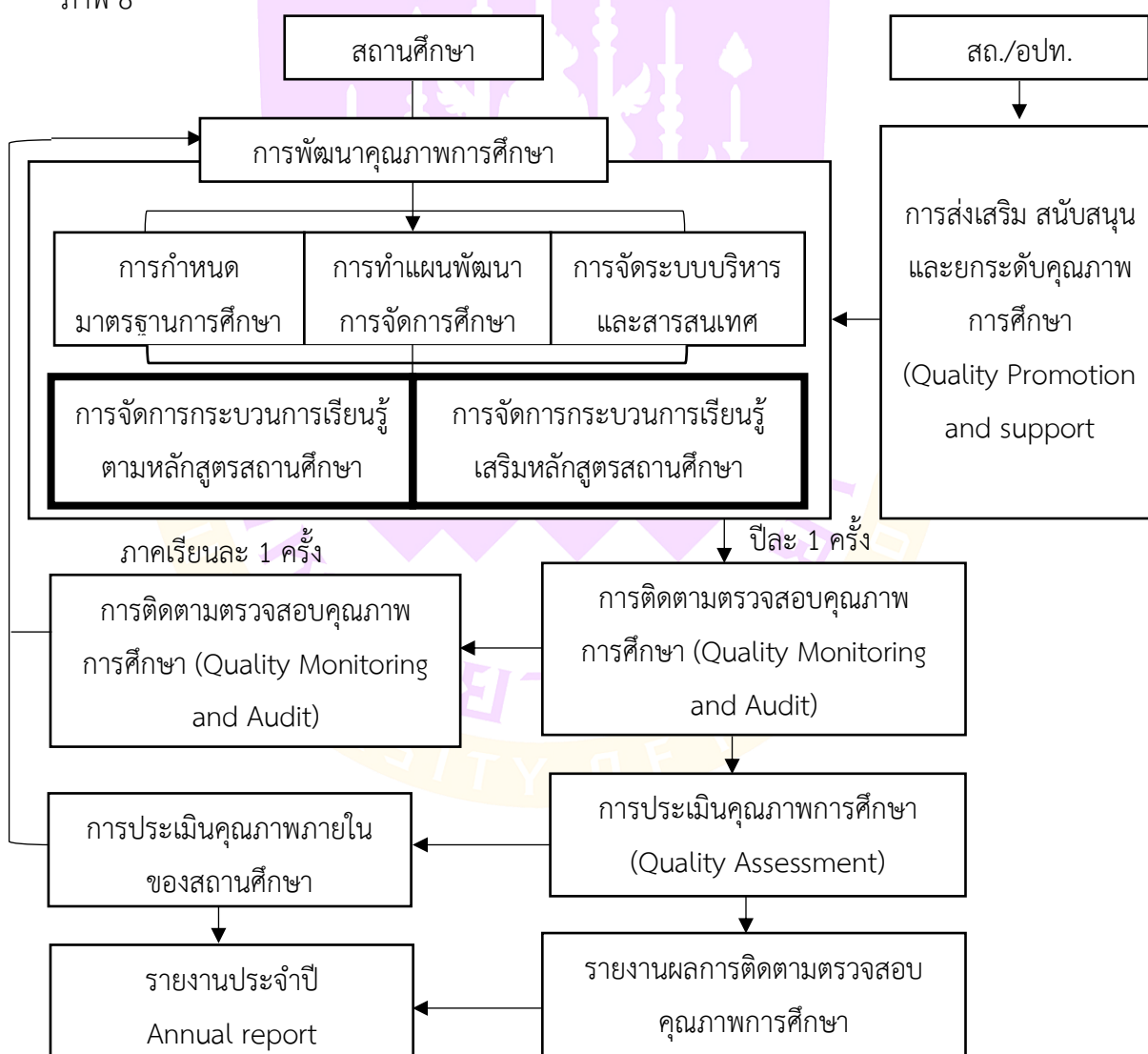
1. ประชุมคณะทำงานที่รับผิดชอบสำหรับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
2. กำหนดระยะเวลาสำหรับติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
3. ดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

4. จัดทำรายงานผลการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำหรับดำเนินงานมากขึ้น

5. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้สำหรับปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

การดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยสถานศึกษา กำหนดขั้นตอนการประเมิน ซึ่งต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน, เตรียมเอกสารเพื่อการประเมิน, กำหนดระยะเวลา สำหรับดำเนินการประเมิน, พิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาและวิเคราะห์ผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาความสัมพันธ์ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด (ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น, ม.ป.ป., หน้า 18) ดังแสดงใน ภาพ 8

ภาพที่ 8 แสดงกระบวนการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน

ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในรูปแบบไตรภาคี จัดทำระบบการประเมินตนเองส่งคณะกรรมการประเมินระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประเมินและให้การรับรองต่อไป

2. การเตรียมเอกสารเพื่อใช้สำหรับประเมิน

เนื่องจากการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากการใช้ผลเพื่อการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานส่วนกลาง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) จะนำผลการประเมินในภาพรวมไปใช้สำหรับวางแผนส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การเตรียมการเกี่ยวกับเอกสารเพื่อใช้สำหรับประเมินจึงต้องเตรียมจัดเอกสารและเครื่องมือประเมินตามโครงสร้างการประเมินที่กำหนดไว้ประกอบด้วย

เอกสารลำดับที่ 1 หนังสือมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารลำดับที่ 2 คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

เอกสารลำดับที่ 3 คู่มือการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารลำดับที่ 4 คู่มือการประเมินมาตรฐานการศึกษาภายในสถานศึกษา

เอกสารลำดับที่ 5 แบบประเมินผลคะแนนและผลการประเมินแบบทดสอบ

3. ระยะเวลาสำหรับประเมิน

3.1 ระยะเวลาสำหรับประเมินมาตรฐานการศึกษาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคมของปีการศึกษาที่ประเมิน

3.2 ระยะเวลาสำหรับประเมินมาตรฐานด้านผลผลิต ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีการศึกษาที่ประเมิน

3.3 ระยะเวลาสำหรับสรุปประมวลผลและวิเคราะห์ผลการประเมิน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนพฤษภาคมของปีการศึกษาที่ประเมิน

4. การพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

4.1 การพิจารณาผลการประเมินด้านมาตรฐานการศึกษา สำหรับประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านมาตรฐานการศึกษาให้พิจารณามาตรฐานการศึกษาแต่ละตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์การประเมินที่ตรงกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงของสถานศึกษา โดยคิดเป็นร้อยละแล้วนำไปเทียบกับระดับคุณภาพ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง (ด้านนั้น ๆ)

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์พอใช้

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดี

ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ระดับคุณภาพ 5 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม

ให้คณะกรรมการประเมินการดำเนินงานประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ประเมินจากสภาพร่องรอย ผลการปฏิบัติงานและสภาพที่เกิดขึ้นของสถานศึกษานั้น ๆ พร้อมกับพิจารณาเอกสารหลักฐานที่มีอยู่จริง หากมีข้อสงสัยให้สอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รับผิดชอบ ซึ่งการพิจารณาของคณะกรรมการอาจพิจารณาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารประกอบก็ได้ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาร่วมกันแล้วลงมติว่าตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐานนั้น

4.2 การพิจารณาผลการประเมินมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ (สมรรถนะ) ให้ครูผู้รับผิดชอบการประเมินนำผลการประเมินมาพิจารณาสรุปวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุจุดบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและระดับห้องเรียน โดยศึกษาในรายละเอียดพัฒนาการของท้องถิ่นแต่ละด้าน โดยศึกษาจากค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ เพื่อดูผลรายห้องเรียนและรายบุคคลเปรียบเทียบกับตนเอง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการพิจารณารายห้องเรียนจะเป็นข้อมูลที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหได้ดีที่สุด โดยแก้ปัญหาเป็นรายบุคคลตามสภาพและศักยภาพของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจากศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ไชยวัฒน์ บุญอ้อย, ขวนคิด มะเสนา และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2566) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นางสาวพรทิพย์ หอมแก้ว (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นางมยุรี วรวรรณ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

บัวสอน เงามาม (2561) ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ปอลด์ จรเกษ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมไม่ต่างกัน

กมลทิพย์ ไชยวุฒิ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

นางสาวบุษบา ศรีมี (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทาง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

งานวิจัยในต่างประเทศ

Melickius Mwoshe and Gabriel W. Festo (2021) ได้ศึกษาความท้าทายที่ขัดขวางการประกันคุณภาพภายนอกสำหรับส่งเสริมประสิทธิภาพของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุความท้าทายที่มีผลกระทบต่อการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียนสำหรับรักษาประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศแทนซาเนีย การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการทบทวนเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่บ่อยครั้ง การขาดแคลนงบประมาณ การขาดการฝึกอบรมสำหรับผู้ประกันคุณภาพภายนอก สภาพการทำงานของผู้ประกันคุณภาพภายนอก การเยี่ยมชมของผู้ประกันคุณภาพภายนอก และการขาดแคลนผู้ประกันคุณภาพภายนอก การศึกษาสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายนอกเป็นกระบวนการที่สำคัญและเป็นกันเอง ซึ่งไม่สามารถจัดการได้ด้วยตนเอง โดยไม่ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เช่น นักเรียน ครู และผู้นำ/ผู้บริหาร ผู้กำหนดนโยบาย รวมถึงนักวิชาการ แนะนำว่ารัฐบาลควรจัดหางบประมาณ ทรัพยากร และโครงสร้างพื้นฐานให้กับโรงเรียนให้เพียงพอ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้การสอน ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมประสิทธิภาพของโรงเรียนและคุณภาพของการศึกษา นอกจากนี้ ควรจัดตั้งแผนกประกันคุณภาพที่ชัดเจนโดยให้ตำแหน่งและโอกาสสำหรับประกันคุณภาพภายนอกแก่ครูที่ผ่านการอบรมหลักสูตรพิเศษหรือการฝึกอบรมด้านการประกันคุณภาพของโรงเรียน

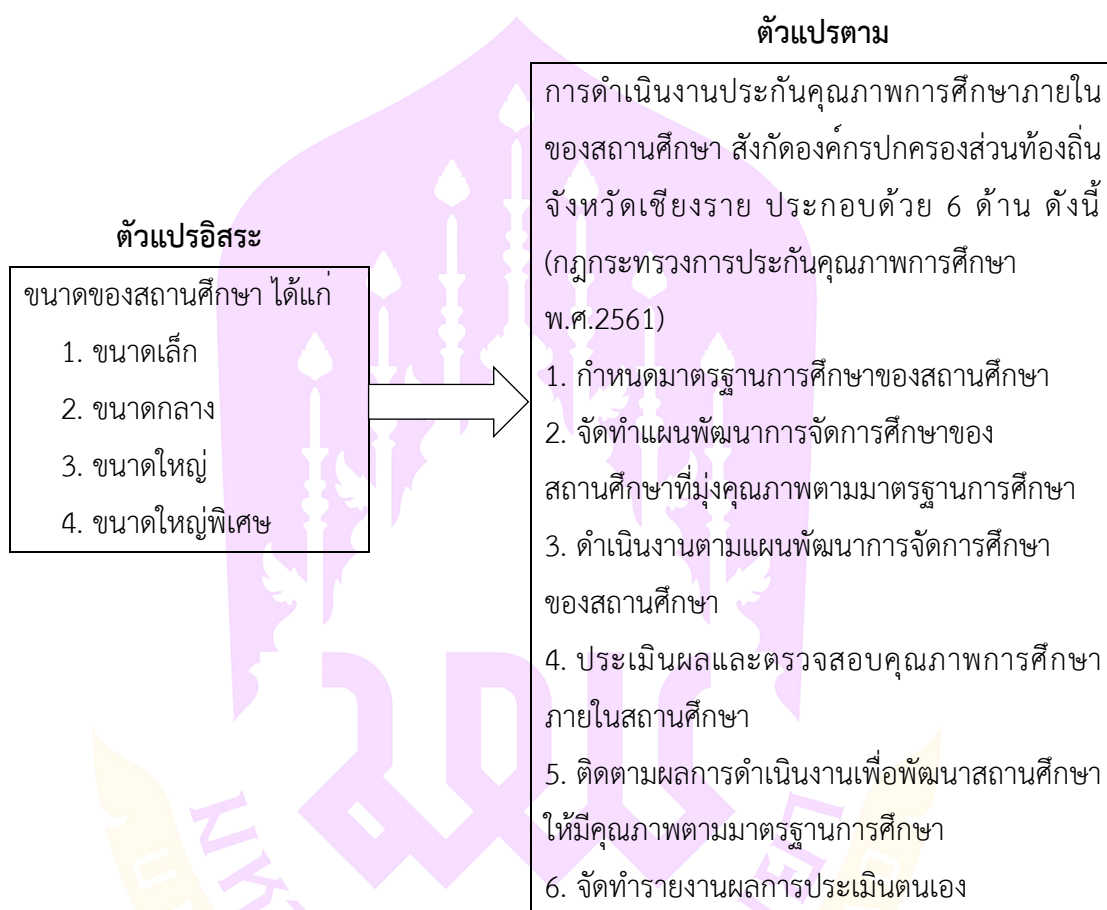
Mariza Hadul Aslamayah, Istikomah Istikomah and Eni Fariyatul Fahyuni (2022) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายนอก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเป็นผู้นำสามารถส่งผลต่อความสำเร็จสถานศึกษา พิจารณาจากวิธีที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นรูปแบบความเป็นผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย สร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีพลวัต จะการสร้างผลการดำเนินงานที่เป็นที่น่าพอใจและส่งผลกระทบต่อคุณภาพภายนอก

ของสถานศึกษา ปัจจัยสนับสนุนสำหรับปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน คือ องค์ประกอบทั้งหมดในโรงเรียน เช่น ครู สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐาน และผู้เรียน เพื่อให้ องค์ประกอบทำงานได้ดี จึงจำเป็นต้องการความร่วมมือกัน โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญสำหรับ กระตุ้นให้ครูปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน สำหรับปัจจัยที่อุปสรรคต่อ การดำเนินงานของสถาน คือ 1) นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ส่งผลให้โรงเรียนต้องมีความกระตือรือร้น มากขึ้นสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ครูไม่ตระหนักถึงความมุ่งมั่นสำหรับบรรลุผลสัมฤทธิ์ของ โรงเรียน 3) การแข่งขันด้านการก่อตั้งสถานศึกษา ทำให้นักเรียนใหม่มีแนวโน้มที่เลือกเรียน สถานศึกษาที่ใกล้บ้านตามความต้องการของผู้ปกครอง และ 4) สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ขาด แคลนดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการใช้รูปแบบความ เป็นผู้นำที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาของตนเอง เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ สถานศึกษา

Mohzana, Muhammad Arifin, Iswahyu Pranawukir, Ardhana Januar Mahardhani and Ahmad Hariyadi (2024) ได้ศึกษาการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้สำหรับปรับปรุง คุณภาพโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับปรับปรุง คุณภาพโรงเรียนไม่ได้รับการดำเนินการที่ดี เนื่องจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทาง การศึกษาทั้งหมดสำหรับสนับสนุนการวางแผนคุณภาพและการขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ สำหรับเตรียมการหรือการทำแผนที่คุณภาพ มีอุปสรรคสำหรับดำเนินระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสำหรับปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน รวมถึงกิจกรรมการประเมินตนเองของโรงเรียนที่ยังไม่ เต็มที่ เนื่องจากมีครูและผู้บริหารเพียงบางส่วนที่มีความสามารถสำหรับการประเมินตนเองของ โรงเรียน และการแก้ไขอุปสรรคสำหรับดำเนินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับปรับปรุง คุณภาพโรงเรียน ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงผลการปฏิบัติตามคุณภาพ การเพิ่มเป้าหมายที่ยังไม่บรรลุผล การปรับปรุงข้อค้นพบ การปรับปรุงแง่มุมที่เป็นไปได้ และการตั้งเป้าหมายคุณภาพให้ปรับปรุงเพื่อให้ ทุกแง่มุมสามารถดำเนินการติดตามผลและปรับปรุงเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียน

กรอบแนวคิดสำหรับวิจัย

จากการเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ได้กำหนดจากกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แสดงกรอบแนวคิดสำหรับวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research
Methodology) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้สำหรับวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ
ข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 814 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และ
ข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 265 คน กำหนดขนาดของ
กลุ่มเป้าหมายจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน ธีรภูมิ
เอกะกุล, 2543) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

2.1 การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษา
เป็นชั้นภูมิสำหรับแบ่ง

2.2 ทำการสุ่มตัวอย่างบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา
และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย แต่ละขนาดของสถานศึกษาตาม
สัดส่วนของบุคลากร (Proportional) โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนประชากร (สถานศึกษา)	จำนวนประชากรบุคลากร ในสถานศึกษา	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
เล็ก	22	148	48
กลาง	31	273	90
ใหญ่	5	134	43
ใหญ่พิเศษ	2	259	84
รวมทั้งสิ้น	60	814	265

เครื่องมือที่ใช้สำหรับวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้สำหรับศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้สำหรับศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 27 ข้อ เป็นคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับน้อย

1 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
ลักษณะปลายเปิด (Open ended)

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับวิจัยให้ได้ตามลักษณะที่กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษา
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และคู่มือแนว
ทางการประกันคุณภาพการศึกษามาเป็นแนวทางสำหรับสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างเครื่องมือในรูปแบบของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา มีลักษณะ
เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด
เชียงราย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open ended)

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ เสนอแนะ
ปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับ
นิยามศัพท์เฉพาะโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
ขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับด้านการศึกษาและด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัชย์ อุฬารวงศ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะ
นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และเป็นทรงคุณวุฒิของศูนย์ประสานงาน สมศ. เชียงราย
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4.2 ดร.กิตติศักดิ์ นิวิรัตน์ ตำแหน่ง กรรมการสภามหาวิทยาลัยและอาจารย์
ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

2.4.3 ดร.กฤษ ไซยดวงจินดา ตำแหน่ง รองประธานสภาเทศบาลตำบลแม่สาย
เชี่ยวชาญด้านการศึกษา

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ในแต่ละด้านตามแนวคิดการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Item-Objective Congruency: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ทุกข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. แบบสอบถามที่ได้รับปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน

4. นำผลการทดลองใช้แบบสอบถามที่ได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbachs' Alpha Coefficient) เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นที่ .97

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและมีความสมบูรณ์ไปใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ ด้วย QR CODE, Google form เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบแบบสอบถามได้แค่ 1 คนต่อ 1 ผู้ใช้งานเท่านั้น

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ภายในเวลาที่กำหนดหากได้รับไม่ครบตามจำนวน ผู้วิจัยประสานงานทางโทรศัพท์เพื่อติดตามเก็บแบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 265 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับวิจัยนี้ ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางการวิจัยสังคมศาสตร์ มาประมวลผลข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.), และการทดสอบค่า F-test โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อนำไปวิเคราะห์กับแบบสอบถามมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลขนาดสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยการหาค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และนำผลการวิเคราะห์เสนอ ในรูปตารางประกอบคำบรรยายได้ตาราง

2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ทั้งรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ และแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ของบุญชุม ศรีสะอาด (2556: หน้า 121) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ในระดับน้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จากข้อมูลขนาดของสถานศึกษาใช้การทดสอบค่า F-test โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับศึกษา ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ทั้งรายด้านและรายข้อวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

2. สถิติที่ใช้สำหรับหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3. สถิติที่ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยขนาดของสถานศึกษาใช้การทดสอบค่า F-test โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ครึ่งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปของตาราง ข้อมูล และความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งเสนอตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้สำหรับนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันสำหรับนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
df	แทน	องศาอิสระ (degree of freedom)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (P-value<0.05)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามขนาดของสถานศึกษา
ปรากฏผลการวิเคราะห์ ตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	48	18.10
ขนาดกลาง	90	34.00

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่	43	16.20
ขนาดใหญ่พิเศษ	84	31.70
รวม	265	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 31.70 ส่วนการปฏิบัติงานสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในในสถานศึกษา ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ปรากฏผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมดังตามตาราง 3 และรายด้านดังตาราง 4 – 9

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.00	0.78	มาก
2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.91	0.84	ปานกลาง
3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.02	0.78	มาก

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	4.01	0.73	มาก
5. ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา	4.00	0.81	มาก
6. ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.11	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม	4.01	0.35	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.35)
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.11$,
S.D. = 0.77) รองลงมาได้แก่ ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} =$
4.02, S.D. = 0.78) ส่วนด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม
มาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.84)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการกำหนด
มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา	4.03	0.72	มาก
2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	3.86	0.77	ปานกลาง
3. สถานศึกษานำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและจุดเน้น	3.83	0.82	ปานกลาง

ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ของพื้นที่การศึกษา มากำหนดเป็นมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา			
4. สถานศึกษาดำเนินการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการ บริหารและการจัดการ คุณภาพการจัดเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.07	0.76	มาก
5. สถานศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษา ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสาธารณชนอย่าง ทั่วถึง	4.18	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม	4.00	0.78	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้ประกาศ
ใช้มาตรฐานการศึกษาให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสาธารณชนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} =$
4.18, S.D. = 0.77) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้ดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุม
คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.76) ส่วนสถานศึกษานำแผนการพัฒนการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐาน
การศึกษาของชาติ นโยบายและจุดเน้นของพื้นที่การศึกษา มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.82)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (แผน 3 – 5 ปี) อย่างเหมาะสม	3.94	0.81	ปานกลาง
2. สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา	3.90	0.83	ปานกลาง
3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน อปท.	3.81	0.82	ปานกลาง
4. สถานศึกษานำข้อมูลสภาพภายในและสภาพภายนอก วิเคราะห์บริบท สภาพแวดล้อม เช่น จุดเด่น โอกาส อุปสรรค จุดที่ควรพัฒนา เพื่อใช้กำหนดทิศทางการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	3.91	0.87	ปานกลาง
5. สถานศึกษากำหนดกลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์โครงการและกิจกรรมในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน	3.97	0.82	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.91	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.83)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษากำหนดกลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์โครงการและกิจกรรมในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.82) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้จัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา (แผน 3 – 5 ปี) อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.81) ส่วนสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน อปท. มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.82)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาได้ดำเนินการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ	4.01	0.77	มาก
2. สถานศึกษานำโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ ดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย	4.00	0.80	มาก
3. สถานศึกษากำกับ ติดตาม ตรวจสอบความคืบหน้า ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการ ประจำปี	4.02	0.75	มาก
4. สถานศึกษาได้ประเมินผลการดำเนินงานเป็น ประจำและต่อเนื่อง	4.03	0.78	มาก
5. สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามแผน ให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.05	0.80	มาก
เฉลี่ยรวม	4.02	0.78	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{X} = 4.05$ S.D. = 0.80) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้ประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.78) ส่วนสถานศึกษานำโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีตามที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง	3.93	0.71	ปานกลาง
2. สถานศึกษาใช้กระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ (PDCA) เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประเมิน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้พร้อมการนิเทศ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอโดยเป็นวงจรต่อเนื่อง	4.01	0.74	มาก
3. สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ต้องมีความชัดเจน มีความเป็นปรนัย มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน มีการตรวจสอบความถูกต้อง และใช้วิธีประเมินที่มีประสิทธิภาพ	4.06	0.73	มาก
4. สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง	4.04	0.72	มาก
เฉลี่ยรวม	4.01	0.73	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา อย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ต้องมีความชัดเจนมีความเป็นปรนัย มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน มีการตรวจสอบความถูกต้องและใช้วิธีประเมินที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.06$ S.D. = 0.738) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.726) ส่วนสถานศึกษาได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีตามที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.719)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.79	มาก
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแจ้งตั้งคณะกรรมการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.96	0.83	ปานกลาง
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดได้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน	4.01	0.80	มาก
4. สถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา	4.03	0.79	มาก
5. สถานศึกษา ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน	4.02	0.81	มาก

ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ตามแผนพัฒนาประจำปี การดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรม ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง			
เฉลี่ยรวม	4.00	0.80	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.79) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษา ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาประจำปี การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.81) ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัดเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแจ้งคณะกรรมการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.83)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงาน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู อย่างเหมาะสม	4.09	0.76	มาก
2. สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัด/อย่างต่อเนื่อง	4.12	0.76	มาก
3. สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง	4.13	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	4.11	0.77	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$ S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.13$ S.D. = 0.78) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.76) ส่วนสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำรายงาน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.76)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

ในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 – 11

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของ สถานศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig.
ขนาดเล็ก	48	3.74	.738	10.879*	.000
ขนาดกลาง	90	3.86	.931		
ขนาดใหญ่	43	4.15	.744		
ขนาดใหญ่พิเศษ	84	4.22	.656		
รวม	265	4.01	.003		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับ ปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.74$) สถานศึกษาขนาดกลาง อยู่ในระดับ ปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.86$) สถานศึกษาขนาดใหญ่ อยู่ในระดับ มาก (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.15$) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อยู่ในระดับ มาก (มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.22$) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบ

ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One Way ANOVA) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่าสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ที่มีขนาดต่าง ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบรายคู่ของความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
ขนาดเล็ก	-	.12443	.41026*	.48402*
ขนาดกลาง	-	-	.28583	.35958*
ขนาดใหญ่	-	-	-	.07376
ขนาดใหญ่พิเศษ	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สถานศึกษาขนาดกลาง ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกับ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษา เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย และเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ One Way ANOVA และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวม ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสาธารณชนอย่างทั่วถึง รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนสถานศึกษา นำแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและจุดเน้นของพื้นที่ การศึกษา มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษากำหนดกลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์โครงการและกิจกรรม

ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน รองลงมาได้แก่ สถานศึกษา ได้จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (แผน 3 – 5 ปี) อย่างเหมาะสม ส่วนสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ผู้แทน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน อปท. มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามแผน ให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้ประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำและต่อเนื่อง ส่วนสถานศึกษานำโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ต้องมีความชัดเจน มีความเป็นปรนัย มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน มีการตรวจสอบความถูกต้อง และใช้วิธีประเมินที่มีประสิทธิภาพ รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้สาธารณชนอย่างทั่วถึง ส่วนสถานศึกษาได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.5 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาประจำปี การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือต้นสังกัด เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.6 ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้สาธารณชนอย่างทั่วถึง รองลงมาได้แก่ สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ส่วนสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงาน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู อย่างเหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย มีประเด็นน่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้เตรียมความพร้อม สร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เป็นประจำ พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปใช้สำหรับ พัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสถานศึกษาได้รายงานผลการประเมินตนเอง ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและเผยแพร่ ผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกมลทิพย์ ไชยวุฒิ (2561) ได้ศึกษาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับการศึกษาของบัวสอน เงามาม (2561) ศึกษาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษา ของไชยวัฒน์ บุญอ้อย, ขวนคิด มะเสนา และพงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2566) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาต้องรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและต้องเผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ จันทับ และคณะ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับอนุพงษ์ ไชยบุตร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นคณะทำงานการจัดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจะไม่ต่อเนื่องและวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล จันทรพล (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับตระกูล ตีมังกร (2554) ได้ศึกษาลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่ามีปัญหาสำหรับดำเนินการการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำหรับด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาได้จัดทำแผนตามบริบท สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการจัดแผนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้สถานศึกษาเล็กแตกต่างกับขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ส่วนขนาดกลางแตกต่างกับขนาดใหญ่พิเศษซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมลทิพย์ ไชยวุฒิ (2561) ได้ศึกษาได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย พบว่าขนาดต่างกัน ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยังสอดคล้องกับ น้อยนันทา มีศรี (2559) ได้ศึกษา การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการศึกษาพบว่า สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ โกสินทร์ เชื้อนแก้ว (2555) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า สำหรับเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยาอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะ 2 ประการ คือ 1) ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบจากงานวิจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ดังนี้

1.1 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมการเผยแพร่ผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ชุมชน อปท. ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ร่วมจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

2.1 ควรศึกษา เรื่อง แนวทางสำหรับจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (และแก้ไขเพิ่มเติม 2545). กรุงเทพฯ: องค์การค่าของครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา. พ.ศ. 2561. สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น. เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- กฎกระทรวง. การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (23 กุมภาพันธ์ 2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก หน้า 3 – 5.
- กมลทิพย์ ไชยวุฒิ. (2561). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, วิทยานิพนธ์ การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- โกสินทร์ เชื้อนแก้ว. (2555). สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชันพรี้นดิ้ง.
- ไชยวัฒน์ บุญอ้อย และคณะ. (2566). สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 8(3), 1099 - 1111
- ณัฐพล จันทพล. (2564). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- ตระกูล ตีมังกร. (2554). ลักษณะปัญหาและแนวทางแก้ไขการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์การบริหาร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยบูรพา
- น้อยนัฏดา มีศรี. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บัวสอน เงามาม. (2561). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนวัดกำแพง,
วารสารบัณฑิตศึกษา มจร. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 4(2)
- ไทยโพสต์. (31 พฤษภาคม 2566). สมศ.เผยกรณีสถานศึกษาไม่นำผลประเมินปีก่อนไปปรับปรุง
พัฒนาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งการพิจารณาประเมินปี 67. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2567
<https://www.thaipost.net/news-update/388431/>
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย. (30 มิถุนายน 2557). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐาน
การศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2567 [https://non-
ed.go.th/public/letter_upload/backend/files_493_1.pdf](https://non-ed.go.th/public/letter_upload/backend/files_493_1.pdf).
- ปอลด์ จรเกษ. (2561). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย. วิทยานิพนธ์ การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.

พรทิพย์ หอมแก้ว. (2564). ทักษะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

มยุรี วรวรรณ. (2563). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมวัดหนองแขม. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร

มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. เล่มที่ 38. การประกันคุณภาพการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 1
กรกฎาคม 2567 <https://saranukromthai.or.th/oldchild/2117>

วัชร จตุพร. (2563, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาเชิงรุกเพื่อบริหาร
ความเสี่ยงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ,
7(1). 21.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). ค่าสถิติผลการทดสอบ. ค้นเมื่อ 25
กรกฎาคม 2567. <https://catalog.niets.or.th>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.
2561. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2567
<https://www.sea12.go.th/plan/images/stories/pdf/LawPolicy/6publish2.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์
การศึกษาพิเศษ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2565). คู่มือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2565 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561.

ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554ก). การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554จ). การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). (2561). คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

ศิริวรรณ จันทับ และคณะ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ISSN: 2630-0761 (Print)/ ISSN: 2774-1370.

อนุพงษ์ ไชยบุตร. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อุดม อรุณราช. (2563). องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2567, จาก <https://sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/>

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

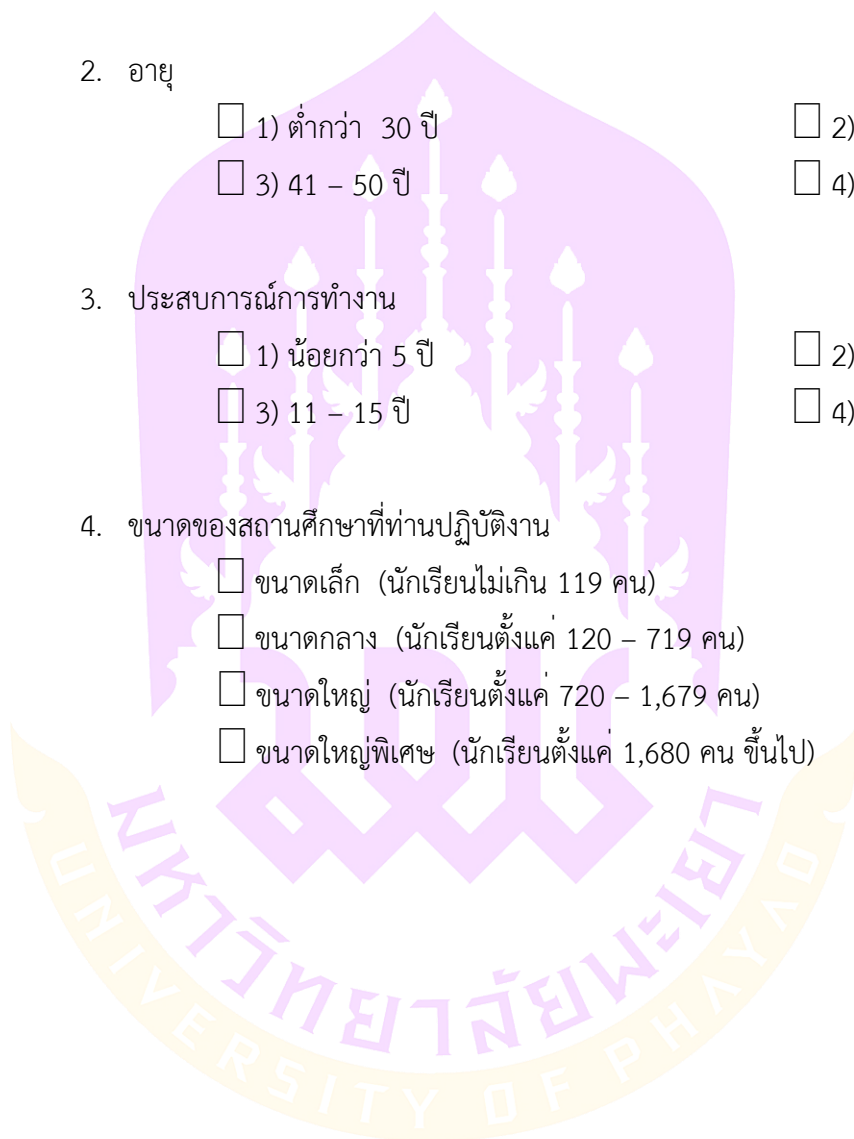
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย
2. การตอบแบบสอบถามของท่าน มีความจำเป็นต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ และตอบตามสภาพที่เป็นจริง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางสำหรับการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงรายและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับรับการประเมินคุณภาพนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงรายโดยรวม จะไม่ส่งผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
4. แบบสอบถาม ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าหัวข้อที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ☐ 1) ชาย☐ 2) หญิง**2. อายุ**☐ 1) ต่ำกว่า 30 ปี☐ 2) 30 – 40 ปี☐ 3) 41 – 50 ปี☐ 4) สูงกว่า 50 ปี**3. ประสบการณ์การทำงาน**☐ 1) น้อยกว่า 5 ปี☐ 2) 6 – 10 ปี☐ 3) 11 – 15 ปี☐ 4) มากกว่า 15 ปี**4. ขนาดของสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงาน**☐ ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 119 คน)☐ ขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 120 – 719 คน)☐ ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน)☐ ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาสถานศึกษาของท่านว่า ดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามการดำเนินงานต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการดำเนินงานที่เป็นจริง ซึ่งกำหนดระดับการดำเนินงาน ดังนี้

- 5 หมายถึง ดำเนินงานในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ดำเนินงานในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ดำเนินงานในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ดำเนินงานในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ดำเนินงานในระดับ น้อยที่สุด

ที่	ข้อมูลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น การดำเนินงาน					ไม่มีการ ดำเนินงาน
		5	4	3	2	1	
		การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
1	สถานศึกษาเตรียมความพร้อม สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในสถานศึกษา						
2	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษา						
3	สถานศึกษานำแผนการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาตินโยบายและจุดเน้นของพื้นที่การศึกษา มากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
4	สถานศึกษาดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมคุณภาพผู้เรียนคุณภาพการบริหารและการจัดการคุณภาพการจัดเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						

ที่	ข้อมูลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น การดำเนินงาน					ไม่มีการ ดำเนินงาน
		5	4	3	2	1	
5	สถานศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสาธารณชนอย่างทั่วถึง						
จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา							
6.	สถานศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (แผน 3 – 5 ปี) อย่างเหมาะสม						
7.	สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา						
8.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ผู้แทน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ชุมชน อปท.						
9.	สถานศึกษานำข้อมูลสภาพภายในและสภาพภายนอก วิเคราะห์บริบท สภาพแวดล้อม เช่น จุดเด่น โอกาส อุปสรรค จุดที่ควรพัฒนา เพื่อใช้กำหนดทิศทางการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี						
10.	สถานศึกษากำหนดกลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย วัตถุประสงค์โครงการ และกิจกรรมในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน						
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา							
11.	สถานศึกษาได้ดำเนินการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ						

ที่	ข้อมูลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น การดำเนินงาน					ไม่มีการ ดำเนินงาน
		5	4	3	2	1	
12.	สถานศึกษานำโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ไว้ดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย						
13.	สถานศึกษาได้กำกับ ติดตาม ตรวจสอบความคืบหน้าของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/ แผนปฏิบัติการประจำปี						
14.	สถานศึกษาได้ประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำและต่อเนื่อง						
15.	สถานศึกษารายงานผลการดำเนินงานตามแผนให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ						
ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา							
16.	สถานศึกษาได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีตามที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง						
17.	สถานศึกษาใช้กระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ (PDCA) เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของการประเมิน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้พร้อมการนิเทศ ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอโดยเป็นวงจรต่อเนื่อง						
18.	สถานศึกษาต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ต้องมีความชัดเจน มีความเป็นปรนัย มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน มีการ						

ที่	ข้อมูลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น การดำเนินงาน					ไม่มีการ ดำเนินงาน
		5	4	3	2	1	
	ตรวจสอบความถูกต้อง และใช้วิธีประเมินที่มีประสิทธิภาพ						
19.	สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง						
ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา							
20.	สถานศึกษาดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง						
21.	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
22.	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัดได้เปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน						
23.	สถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา						
24.	สถานศึกษา ดำเนินการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาประจำปี การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง						
จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง							
25.	สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงาน เช่น คณะกรรมการ						

ที่	ข้อมูลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น การดำเนินงาน					ไม่มีการ ดำเนินงาน
		5	4	3	2	1	
	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู อย่างเหมาะสม						
26.	สถานศึกษารายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ต้นสังกัด/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง						
27.	สถานศึกษาได้เผยแพร่ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัชย์ อุฬารวงศ์
วุฒิการศึกษา ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. ดร.กิตติศักดิ์ นิวัฒน์
วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่งปัจจุบัน กรรมการสภามหาวิทยาลัยและอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. ดร.กฤษ ไชยดวงจินดา
วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
ตำแหน่งปัจจุบัน สมาชิกเทศบาลตำบลแม่สาย
สถานที่ทำงาน เทศบาลตำบลแม่สาย

ภาคผนวก ค ผลการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง

ผลการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง
(Item objective congruence index: IOC)
จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย						
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	1	2				

3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	-1	+1	+1	3	0.33	ใช้ไม่ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง						
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Sum	Mean	Std. Deviation
sum1	28	.33	1.00	27.33	.9762	.12599
Valid N (listwise)	28					

ภาพแสดง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Multiple Comparisons

Dependent Variable: sum

Scheffe

(I) size	(J) size	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
เล็ก	กลาง	-.12443	.09935	.667	-.4040	.1551
	ใหญ่	-.41026*	.11671	.007	-.7387	-.0818
	ใหญ่พิเศษ	-.48402*	.10057	.000	-.7670	-.2010
กลาง	เล็ก	.12443	.09935	.667	-.1551	.4040
	ใหญ่	-.28583	.10305	.055	-.5758	.0041
	ใหญ่พิเศษ	-.35958*	.08433	.001	-.5969	-.1223
ใหญ่	เล็ก	.41026*	.11671	.007	.0818	.7387
	กลาง	.28583	.10305	.055	-.0041	.5758
	ใหญ่พิเศษ	-.07376	.10423	.919	-.3670	.2195
ใหญ่พิเศษ	เล็ก	.48402*	.10057	.000	.2010	.7670
	กลาง	.35958*	.08433	.001	.1223	.5969
	ใหญ่	.07376	.10423	.919	-.2195	.3670

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ภาพแสดง การเปรียบเทียบรายคู่ของความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานประกันคุณภาพ
การศึกษาภายในของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	วิภารัตน์ หวลคำ
วัน เดือน ปี เกิด	3 เมษายน 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2558 วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	449 หมู่ 12 ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	วิภารัตน์ หวลคำ และ วัชระ จตุพร. (2568). การดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย. วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์, 5(2).
รางวัลที่ได้รับ	-

